

WAAR VOOR JE GELD
POLITIEK TESTIMONIUM

Joost Smits
16 april 2002

Waar voor je geld

Rotterdam, 16 april 2002

Aan de lezer,

Poe, het masker kan af. Opluchting. Uit eten met mijn vrouw om “de bevrijding te vieren”. Maar ook, een zekere ongerustheid bij partijgenoten. Onzekerheid bij collega’s over “wat gaat-ie doen”. Natuurlijk, het is jammer dat ik mijn karwei niet kan afmaken. Slechts weinigen kennen mijn innerlijke strijd van de afgelopen anderhalf jaar, die zeker de afgelopen paar maanden tamelijk ondraaglijk werd. Ach, wat staat dat er weer plastisch. Zo interessant is het voor anderen niet. Toch een “politiek testimonium”. Om de ongerustheid en onzekerheid deels weg te nemen. Meestal verdwijnen wethouders en portefeuillehouders uit de actieve politiek, of naar een andere arena. Als je dat niet doet, moet je uitleggen wat je gaat doen. Ga je uit rancune om je heen slaan, of ga je stilletjes broedend en passief voor je uitkijken.

Passages in dit testimonium zullen tot reacties leiden. Het zij zo. Voor een goed begrip een paar afspraken vooraf:

- Mijn plan voor de komende vier jaar is verder te gaan waar ik in juni 2000 was gebleven. Toen begon ik net lekker ingewerkt te raken, en stelde ik zgn. art. 39 vragen, ook aan “eigen” VVD-bestuurders. Dat stadium van “papieren tijger” ben ik een beetje voorbij, maar het kritisch volgen van de dagelijks bestuurders zal de hoofdtoon zijn.
- Vrijwel alle werkers in onze deelgemeente doen uitermate hun best, zelfs regelmatig boven hun plicht. Dat geldt voor opbouwwerkers, sociaal werkers, ambtenaren van alle soorten, vrijwilligers, actieven in bewonersorganisaties en bewonersgroepen, enz. De werkers krijgen vaak te weinig erkenning voor hun plichtsbetrachting, en initiatieven van hen om dingen te verbeteren worden niet altijd gehoord of op waarde geschat. Als zij zich al kritiek uit dit testimonium aantrekken, dan moeten ze weten dat het niet aan hen is gericht, maar aan hun leidinggevend en andere beslissers.
- Ik doe in deze tekst soms expliciete uitspraken. Dan zal ik er ook wel eens naast zitten. Daar praten we dan wel over.
- Wie paragrafen kruislings met elkaar verbindt kan wellicht impliciete uitspraken opdiepen. Die zijn voor het risico van degene die de verbindingen maakt.
- Het is niet mijn bedoeling om om te zien in wrok, maar uit te kijken naar de toekomst. Daarbij zal ik soms illustreren met gebeurtenissen uit het verleden. Ik heb geen zin in uitgebreide discussies over dat verleden, tenzij het zaken zijn die nu nog doorwerken en actueel zijn.
- Het testimonium moet niet worden gelezen als een poging om personen of organisaties aan te vallen. Als deelraadslid ben je er om een aantal zaken voor elkaar te krijgen. In dit testimonium gaat het om de zaak. Ik zie de deelraad vooral als een verzameling van talenten. Niet elke partij kan elke periode alle talenten leveren, maar allemaal samen komen we een eind. Elke partij die tot nu toe in de coalities heeft deelgenomen heeft sterkere en minder sterke portefeuillehouders geleverd. Er waren sterke portefeuillehouders die zwakke beslissingen hebben genomen, en zwakke portefeuillehouders met sterke momenten.
- Ik neem geen afstand van besluitvorming waar ik onderdeel van was. Wel neem ik nu en in de toekomst afstand van sommige gebeurtenissen en dan zal het altijd gaan om dingen die gebeurden buiten besluitvorming om. Aan alle besluitvorming van het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek tussen juli 2000 en april 2002 ben ik “medeplichtig”, en kan ik op grond van de regel van het “collegiaal bestuur” niet achteraf afstand nemen.
- Ik ben al vijftien jaar lid van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), en neem geen afstand van het deelgemeentelijk verkiezingsprogramma, of van de partijbeginselen. Zo lang de

VVD onderdeel uitmaakt van een coalitie in de deelgemeente onderschrijf ik ook de inhoudelijke kant van de raamovereenkomst (ons deelgemeentelijk regeerakkoord).

- Dit testimonium is eveneens bedoeld om een belofte in te lossen aan de Commissie Welzijn in de vorige periode. Ik zou namelijk mijn “visie op welzijn” nog geven. 20 Maanden portefeuillehouderschap is tamelijk weinig om enerzijds puin te ruimen, en dan ook nog een visie te geven. Toen de periode op zijn einde liep had ik weinig zin om mijn visie weer eens te laten filteren en als slotakkoord aan de raad te geven. Dan kun je dat beter ongefilterd in een testimonium schrijven voor de nieuwe periode. Het testimonium is samengesteld uit vele e-mails en andere teksten, waaronder bijdragen aan het VVD verkiezingsprogramma en bijdragen aan de raamovereenkomst. Ook onderdelen van de presentaties die ik in 2001 gaf aan de verenigde deelgemeentelijke voorzitters, mijn collega-dagelijks bestuurders in onze deelgemeente, de VVD welzijnsporeuvillehouders, en de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand zijn verwerkt.

Je moet vroeg alle mogelijke kritiek proberen te ontzenuwen, dus daarom nog een laatste paragraafje waarover ik even twijfelde of ik het zou opnemen. De gewezen professor Pim Fortuyn schreef onlangs een boek met allerlei persoonlijke ontboezemingen en voorstellen voor beter beleid. Ach, en kijk nou mij ook zoiets doen. Voor wie het geloven wil: ik heb altijd met veel genoegen de boeken gekocht en gelezen die politieke bestuurders schreven na hun vertrek. Gorbatsjov, Van Tijn en Van der Reijden staan in de boekenkast. Het genoegen beleefde ik aan de open doekjes die ze gaven. Vanuit een bepaalde dossierkennis geschreven, met de opluchting van het “niet meer te hoeven doen”, kon je meer lezen dan in alle persberichten en nota’s met “meel in de mond” uit de tijd ervoor. Het masker was nu eenmaal af. Mijn testimonium is eerder gestoeld op het boek van Van der Reijden, dan op dat van Fortuyn (die moet eerst maar eens een tijd bestuurder zijn), want al toen ontstond mijn voornemen “als ik later groot ben, en een positie heb verlaten, ga ik ook zoiets doen”. En niet voor 14,50 bij Bruna, maar gewoon gratis op het Internet. Ik zie het als het voorrecht van de vertrokken portefeuillehouder, vóórdat de fractie waar hij deel van uitmaakt echt gaat draaien, om een publicatie als deze te doen.

Met vriendelijke groet,

Joost Smits

Deelraadslid voor de VVD in de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek

1. DE BELOFTE	5
2. WAT KUNNEN WE VERWACHTEN VAN DE DEELGEMEENTE?	7
A) DIENSTVERLENING	7
B) TAAKVERDELING.....	12
3. PRAKTIJK	15
A) VEILIGHEID	15
B) STRAAT- EN GROENONDERHOUD	16
C) ALGEMENE OPMERKINGEN OVER WELZIJSBELEID	17
D) JEUGDBELEID	23
E) OPBOUWERK EN SOCIALE CONTACTEN	24
F) KINDEROPVANG EN PEUTERSPEELZALEN	25
G) MAATSCHAPPELIJK WERK EN SOCIAAL RAADSLIEDEN	27
H) WELZIJN EN ZORG	27
I) OPENBAAR VERVOER	28
J) VOLKSHUISVESTING	29
K) GEMEENTELIJKE DIENSTEN.....	33
L) FINANCIËN	33
M) NIEUWE MEDIA	34
4. ACTIEAGENDA	36
A) BESTUURLIJK.....	36
B) VEILIGHEID	36
C) STRAAT- EN GROENONDERHOUD	36
D) ALGEMEEN WELZIJSBELEID	36
E) JEUGDBELEID.....	36
F) OPBOUWERK EN SOCIALE CONTACTEN	37
G) KINDEROPVANG EN PEUTERSPEELZALEN	37
H) MAATSCHAPPELIJK WERK EN SOCIAAL RAADSLIEDEN	37
I) WELZIJN EN ZORG	37
J) VOLKSHUISVESTING	37
K) GEMEENTELIJKE DIENSTEN.....	38
L) FINANCIËN	38
M) NIEUWE MEDIA	38
5. SAMENVATTING	39
6. CONCLUSIE	39
7. SLOTWOORD	40
BIJLAGE: DE MARKT	42

1. De Belofte

Als verdere inleiding op het testimonium moet ik toch even vertellen hoe ik in dat portefeuillehouderschap verzeild ben geraakt. Hoewel ik mij voor het effect van een redenering wel eens uitgeef voor IT-er ("Ik kom uit de IT, dus ik zal het wel niet zo goed begrijpen, maar kunt u mij uitleggen waarom ...") ben ik een bestuurskundige. Mijn liefde gaat uit naar een goed functionerende lokale overheid. En daarmee bedoel ik een overheid die zich zo goed mogelijk kwijt van de haar toebedeelde taken, tegen zo gering mogelijke kosten. Het "zo goed mogelijk" betekent openbaarheid van bestuur, en besluitvorming in alle openheid. "Zo gering mogelijke kosten" betekent dat je effectmeting moet doen, en efficiënt moet opereren. De ene weet veel van vissen, de ander verzamelt postzegels, en een derde kan lezen en schrijven met computers. Of die laatste dan een IT-er is, is discutabel, net zo min als de voornoemden "visser" zijn of "postzegelkundige".

Nadat ik van 1981-1984 een heel slechte voorzitter (mijn eigen kwalificatie achteraf) was van een computerclub met wel 200 leden, leek het mij en anderen wel een goed idee om die bestuurskwaliteiten wat te verbeteren. In die tijd had de Universiteit Twente de gouden formule voor het opleiden van bestuurskundigen: je kreeg training van economen, sociologen, juristen en politicologen. Niet van bestuurskundigen, want hoewel ze die zogenaamd opleidden, moest ieder voor zichzelf maar uitvinden wat dat dan was. Voor velen was dat nogal warrig, en helaas heeft Twente de opleiding aangepast. Ten koste van dat wat zo belangrijk is: je laat je door vele disciplines informeren over de "waarheid" en de "werkelijkheid", en past elementen toe voor zover je die van toepassing acht. Vooral als vertaler tussen experts en de eindgebruikers.

In 1990 drukte iemand mij op het hart mijn computerkennis te combineren met mijn bestuurskunde, want tot dan toe werd ik ergens aangenomen voor een onderzoek, om tussendoor ook cursussen WordPerfect te geven, en tussen neus en lippen door de informatie-organisatie te helpen herzien. Pas in 1993 kreeg ik mijn kans. Intussen was ik in België verzeild geraakt als adjunct-directeur van de bestuursafdeling van de lobby van de Europese werkgevers en industrie. De Koning der Belgen had een decreet uitgevaardigd dat er geen loonsverhogingen meer mochten worden gegeven, en dat blokkeerde de toegezegde stijging in salariering. Daarom zette ik in Rotterdam de eenmanszaak "The Prize Consultancy" op, genoemd naar de Ereprijsstraat in Schiebroek. Ereprijs is een plantje, maar ook "hoofdprijs", en dus "the prize".

Inmiddels had de Engelse Labour Party het initiatief genomen om hun bevolking te emanciperen met e-mail en online informatie. In Manchester, bekend uit het boek "Das Kapital" van Marx, gingen ze *verelendung* te lijf met behulp van een oorspronkelijk Duits e-mail systeem: GeoNet. Internet had toen nog concurrentie. Vanaf dat moment kon je e-mailen met GEO2:TONY.BLAIR (ofwel tony.blair@geo2.poptel.org.uk). Manchester was een van de oprichtende leden van een Europees netwerk van steden die iets wilden met informatietechnologie (Telecities). De Europese industrie had via het lidmaatschap van de Duitse werkgeversfederatie gehoord van dat Duitse e-mailsysteem, maar verkoos de door Labour's investeringen krachtiger Manchester variant. Want die was tegen lokaal tarief in vrijwel heel Europa bereikbaar. Historisch toch een prachtige samenloop van omstandigheden? En ik bekwaamde mij in de toepassing van de informatietechniek voor een effectievere bedrijfsvoering.

Na mijn besluit eind 1994 om als zelfstandig ondernemer verder te gaan, was het logisch dat ik een aantal klussen zou doen voor Telecities. Eindelijk de combi van lokaal bestuur en technologie die ik zocht. Via Telecities trof ik ook mijn collega Martin van Rossum, hier uit Hillegersberg (toevallig, of het lot?), en samen schreven we een projectvoorstel over een bepaalde manier van toepassen van informatietechniek in openbaar vervoer, gezondheidszorg, midden- en kleinbedrijf, onderwijs, cultuur en openbaar bestuur. Dat project met de, voor de lezer misschien verwarrende, naam "Infocities" liep van 1997 tot 1999, en heeft veel voor mij betekend. Niet alleen een Europese reputatie, maar vooral het losmaken uit de greep van de techniek. Uiteindelijk gaat het niet om de hardware, want daar huur je mannetjes (en vrouwtjes) voor in, en die doen het werk. Het gaat om de software, om de dienstverleningsmodellen, om de bedrijfsorganisatie. Hoe bedien je je klant, je burgers, en wat willen

die eigenlijk van jou. Mijn idee van sociaal-economische bedrijfsvoering heb ik door een werkgroep met deelnemers uit 7 steden kunnen toepassen in 8 andere steden, onder Europese supervisie. Anno 2002 hebben mijn collega's en ik met het Infocities-project en andere projecten al meer dan 1 miljoen Europese burgers bereikt. Dat zijn in tal van Europese steden getelde gebruikers van burgertoepassingen die uitgaan van de centrale positie van die burger. Dat adviseren van Europese gemeenten in Europese projecten is sinds 1996 dus zo'n beetje de *core business* geworden van mijn bedrijf. Nog steeds een eenmanszaak, en vaak in alliantie met anderen.

Eind jaren tachtig had ik al meegedraaid in de VVD-fractie van mijn geboorteplaats, dus ik wist waar het om ging. Ik was ooit in de politiek gegaan uit de overtuiging dat de gevestigde orde er vaak zo'n potje van maakte. Alle bestaande spelregels en gewoontes ten spijt: het hoeft zo niet te gaan. Helaas was de deelgemeentelijke organisatie van januari tot juni 2000 verlamd door ruzie in het dagelijks bestuur. In de deelgemeente gaan allerlei verhalen over de bredere omstandigheden van die ruzie, maar ik ben een simpel man, en kijk naar de kern: ruzie in het dagelijks bestuur. Ik had in de eerste helft van 2000 nog wat tijd over, en was beschikbaar om de vrijkomende positie in het dagelijks bestuur in te vullen. Uiteindelijk ging het om part-time, naar ambtenarennormen. Dus 70% van 36 uur. Ik werk sinds 1993 al gemiddeld 60-80 uur per week. Ervan uitgaande dat DB-schap altijd meer uren kost dan verwacht, zou ik nog genoeg tijd hebben voor mijn bedrijf, en tegelijk prioriteit kunnen geven aan de deelgemeente.

De portefeuille Welzijn was mijn bewuste keus. Immers: daar heeft de deelgemeente de meeste bevoegdheden, en was het een enorme zoi. Bovendien dacht ik in Welzijn mijn visie op de sociaal-economische bedrijfsvoering en dienstverleningsmodellen kwijt te kunnen.

Mij werd gevraagd, en dat heb ik ook beloofd, om de zaak bij elkaar te houden, en het vol te houden tot de verkiezingen. In het kader van de samenwerking werden soms expliciet, soms impliciet, eisen aan mij gesteld die mij moeilijk vielen. Lid van een college van bestuur betekent dat je niet in het openbaar een andere mening moet verkondigen dan het college heeft. Ik heb de eindstreep gehaald, en zou het in gelijke omstandigheden opnieuw doen, omdat ik het kan. De Belofte bleek evenwel te leiden tot een spagaat tussen als vakportefeuillehouder goed besturen en verantwoording afleggen aan de ene kant, en het "de zaak bij elkaar houden" en loyaal zijn aan het college aan de andere kant.

2. Wat kunnen we verwachten van de deelgemeente?

Dat staat in de nieuwe raamovereenkomst. Ik ben blij met die tekst, om niet te zeggen verguld. Als veelschrijver heb ik nogal wat laten neerdalen over de mensen om mij heen, zowel langs de ambtelijke lijn, als bestuurlijk, als politiek. Diverse passages kwamen mij zo bekend voor, dat ik ben gaan turven, en warempel, pakweg een derde van de tekst van de raamovereenkomst is van mij, of sterk herkenbaar. Toch: ook met een goede raamovereenkomst kan er nog voldoende misgaan.

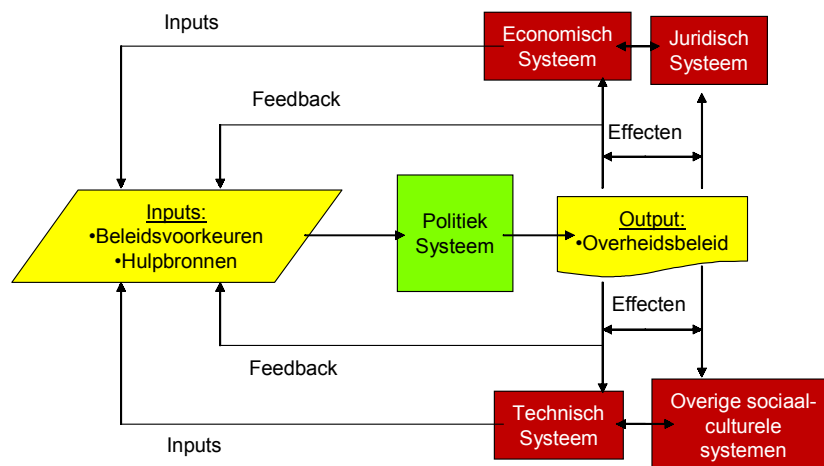
Er zijn mensen die twifelen aan het nut van deelgemeenten. Rotterdam is naar mijn mening veel te groot om effectief te worden bestuurd door alleen een gemeenteraad. De bestuurders en gemeenteraad zou je nooit alle politieke besluiten kunnen laten nemen die nodig zijn. En dan krijg je in feite een gemeenteraad die vooral op een heel abstract bestuursniveau bezig is, en bestuurders die alleen nog maar de hogere echelons van de ambtelijke organisatie in zicht hebben. Nogal veel feitelijk politieke besluiten zouden dan worden gemandateerd aan de gemeentelijke ambtelijke diensten. En is dat dan een democratisch systeem?

Anderen zouden zeggen dat de deelgemeente een bezigheidstherapie is voor overtollige bestuurders. Of een statussymbool van onze welvarende polderdemocratie. We zijn zó rijk dat we een aparte bestuurslaag kunnen veroorloven, en het maakt niet uit of dat nu wel of niet functioneert.

Ik vind dat we genoeg belastinggeld in de deelgemeenten steken, en dus willen we daar wat van terug zien. En dat is zeker mogelijk. In dit hoofdstuk zal ik proberen de essentie van een goed functionerende deelgemeente te beschrijven.

a) Dienstverlening

Je zou kunnen zeggen dat voor veel mensen de deelgemeente zoets is als hun videorecorder. Hij zal best veel kunnen, maar er zitten erg veel functies op, en de handleiding is óf onleesbaar, óf zoek. In de handleiding van uw videorecorder staan toch ook afbeeldingen als:

Aangepast van: A. Hoogerwerf (red.), "Overheidsbeleid", Alphen a/d Rijn, 1982, blz. 54

Ik blijf de deelgemeente zien als een bedrijf, dat iets verkoopt. Daarbij zijn kosten gemoeid, en als het goed is staan daar baten tegenover. De overheid is er in de eerste plaats voor om de veiligheid van haar burgers te bewaken. Daarnaast lost de deelgemeente problemen op, en levert ze diensten. Die diensten staan vooral in verband met mogelijke problemen die er zouden ontstaan wanneer de deelgemeente de dienst niet zou leveren. "Probleempreventie" zogezegd. Dan ben je er nog niet. Van een vertegenwoordiger van de Protestants Christelijke Ouderenbond heb ik ooit begrepen dat een van hun doelen "zichtbare belangenbehartiging" is. En dat zou een mooi streven van de deelgemeente zijn.

Als het goed is levert de deelgemeente ruwweg twee groepen diensten:

- diensten die **verplicht** zijn en die je niet zo maar kunt stoppen, zoals uitvoering van wetgeving, diensten waar meerjarige afspraken over zijn gemaakt en diensten waar je eigenlijk niet omheen kunt.
- diensten die **belangrijk** worden gevonden door bestuurders en deelraad. Dat zou dan ook moeten weerspiegelen wat de bewoners belangrijk vinden.

Onder de eerste categorie kun je diensten vinden die buiten de politieke discussie vallen of ze al dan niet moeten gebeuren, zoals veiligheidsbeleid, de uitgifte van paspoorten, sociaal raadsliedenwerk, grote delen van maatschappelijke dienstverlening, straat- en groenonderhoud, kinderopvang, volkshuisvestingsbeleid. De mate van dienstverlening staat natuurlijk altijd ter discussie.

In de tweede categorie zitten activiteiten waar het voortduren steeds onderwerp van politieke discussie is. Bijvoorbeeld op het gebied van sociaal cultureel werk, sport en recreatie, kunst en cultuur, wijkeconomie. Het praatcircuit waar deelraadsleden zich te buiten gaan aan diepgaande discussies over ruimtelijke ordening is iets dat blijkbaar belangrijk wordt gevonden, maar waar de deelgemeente niet zoveel bevoegdheden heeft. Daarom valt dat praatcircuit in de tweede categorie. Ach, zo lang het niet teveel geld kost gaan ze hun gang maar. Daarom heb ik de benaming "Ruimtelijke Ordening en Beheer" altijd een tamelijk flatteuze titel gevonden voor vooral straatonderhoud, een beetje verkeersmaatregelen, wat groenonderhoud, veel afhandeling van vergunningen, en een ambtelijke taak bestemmingsplannen opnieuw te beschrijven aan de hand van de bestaande situatie.

Bij diensten die belangrijk worden gevonden moet je er rekening mee houden dat die waardering wel eens kan verschuiven. Daar kun je het beste projectmatig werken, zodat aan de uitvoerders duidelijkheid is dat het werk niet meteen de nek om wordt gedraaid, en de beslissers de kans hebben om op gezette tijden te evalueren.

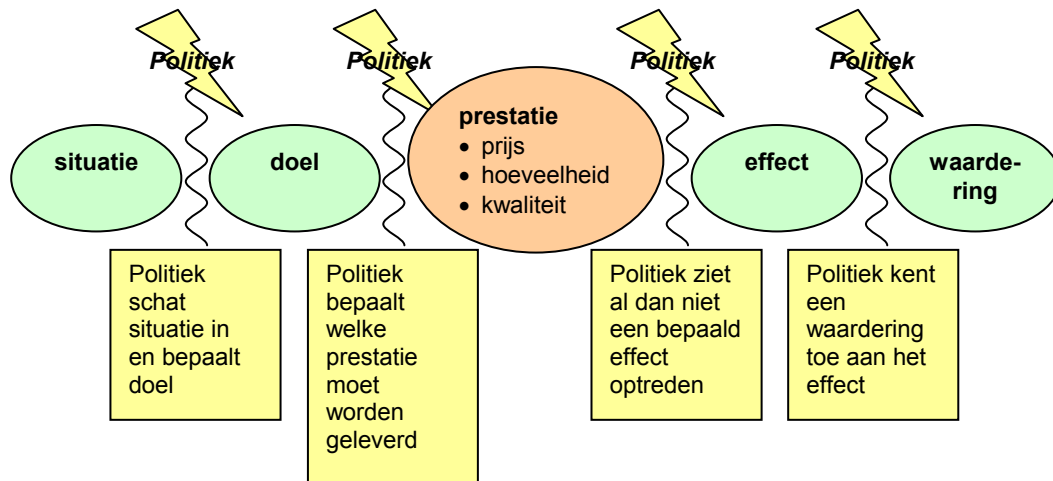
De indeling in categorieën van activiteiten kan per deelgemeente verschillen, per politieke partij, en zelfs per deelraadslid en bestuurder. In mijn visie zullen bijvoorbeeld peuterspeelzalen in veel deelgemeenten een dienst zijn waar je eigenlijk niet omheen kunt. Maar in onze deelgemeente kunnen we de activiteit "opvoedingsondersteuning" in Schiebroek Zuid en 110-Morgen beschouwen als een verplicht nummer, en verder "peuterspeelzalen" beschouwen als iets waar ook zonder deelgemeentelijke inmenging voldoende van tot stand komt.

Bij de meeste prestaties bepaalt de politiek (deelraad en bestuurders) welke prestatie tegen welke prijs, in welke hoeveelheid, en tegen welke kwaliteit wordt geleverd. Dat van die kwaliteit is misschien niet iedereen meteen duidelijk. Een voorbeeld: als het om veiligheid gaat kies je misschien liever voor buurtagenten die ook 's avonds werken, dan buurtagenten die er om 5 uur 's middags mee ophouden. Ander voorbeeld: als je activiteiten voor jeugd een beetje effectief wil hebben, dan moet je afspreken dat ze ook in de vakanties doordraaien. Het is handig bestedingen te vergelijken met de norm. Wat is algemeen gangbaar qua hoeveelheid, kwaliteit.

Ik heb daar ooit bij verzonnen dat je activiteiten bovendien kunt indelen in twee andere categorieën:

- consumeren: je geeft geld uit voor de activiteit zelf, en niet omdat je er iets verder mee wil bereiken. Bijv. een feest, een waardering voor iets dat een organisatie in de deelgemeente organiseert.
- investeren: je steekt ergens geld in omdat je een toekomstig nut verwacht.

En dan zou ik willen stellen dat veel van de bovengenoemde "verplichte diensten" eigenlijk consumpties zijn. Natuurlijk kun je moeilijk gaan doen en bijvoorbeeld "straatonderhoud" scharen onder "investeren". Nee, alleen de aanleg van een weg is een investering. Bij de "diensten die belangrijk worden gevonden" zou ik altijd willen zien wat dan wel de investering waard is.

Welk aantoonbaar effect verwacht je van activiteiten voor de jeugd? Bovenstaand schema laat zien dat dat soms een tamelijk subjectieve aangelegenheid is. Je moet de deelraad en bestuurders alleen al verenigen achter een gezamenlijke beleving van de situatie. "Is het nu wel of niet onveilig in onze deelgemeente, en waar komt dat door?" Daarna moet je het eens worden over een gezamenlijk doel. Vervolgens moet je het eens worden over welke prestatie er geleverd moet worden, in welke hoeveelheid, tegen welke prijs en in welke kwaliteit. Want uiteindelijk zal de ene aanpak eerder leiden tot een bepaald effect dan de andere aanpak. Maar ook dan kun je erover discussiëren of een effect eigenlijk wel optreedt, en of je dat nu een positieve ontwikkeling vindt of niet. Op dit punt wordt grote dossierkennis verwacht bij deelraadsleden, bestuurders, en deskundigheid bij de ambtelijke organisatie.

Mensen zeggen vaak tegen mij dat de sociale sector zo ontzettend "vaag" is, en dat het heel moeilijk is om tot "harde" afspraken te komen. Daar ben ik het niet mee eens. Nou werken er toch flinke bevolkingsgroepen in de dienstensector van de Nederlandse economie, die op de een of andere manier hun diensten duidelijk moeten maken aan hun klanten, en in mijn ogen is dat niets anders dan wat de welzijnsorganisaties (zouden moeten) doen. Het kan toch niet zo zijn dat alleen de kosten "hard" zijn? Denk er verder eens aan hoe het straatonderhoud hier plaatsvindt. Per straat wordt een beoordeling gegeven over de kwaliteit. En dat is niet objectiever dan de manier waarop sociaal-cultureel werk over de deelgemeente wordt verdeeld. Ik kan mij nog herinneren dat het groot onderhoud aan de Weissenbruchlaan tot stand kwam op basis van een onhelder betoog over de onderlaag. Alle argumenten die normaal een straat beoordelen voor onderhoud werden daarbij opzij geschoven. En de diverse keuzes in de herinrichting van de Weissenbruchlaan waren in mijn ogen een stuk vager beargumenteerd dan het gemiddelde welzijnsplan. Trouwens wel amusant om zo'n vaag besluitvormingsproces te kijken. Als je niet in de deelgemeente hoeft te wonen, dan.

De discussie over de vaagheid van welzijnsbeleid gaat dan nogal eens gepaard met opmerkingen over de maakbaarheid van de samenleving. Wie de maakbaarheid van de samenleving in twijfel trekt doet niet alleen de welzijnssector tekort, maar ook bijvoorbeeld de hardwerkende groep professionals in de marketing. Want daar worden vaak heel wat rigoureuze instrumenten ingezet voor gedragsbeïnvloeding dan de gemiddelde overheidsinstelling zou durven. Als de overheid echt zou willen zou criminaliteit binnen een paar jaar van de politieke agenda kunnen verdwijnen. Echter, als liberaal huiver ik voor wat er dan zou moeten gebeuren. Gelukkig maar dat ik mij kan beperken tot het niveau van de deelgemeente. Ik vind het idee van de maakbaarheid van de samenleving in het bovenstaande schema ook niet zo interessant. Bij de stelling dat de samenleving niet maakbaar is kun je van sociaal beleid geen effect verwachten, en moet je je beperken tot de categorie "verplichte diensten". Als je wel een zekere maakbaarheid erkent moet je je investering in sociaal beleid op waarde schatten. En hoe dan ook zijn er altijd meer dan genoeg ideeën in een deelraad te vinden, en kan er maar een beperkt aantal tot uitvoering komen. Je moet, kan en wil als overheid niet alles oplossen. Uiteindelijk is het zo dat *shit happens*.

Er is nog een andere discussie die hier van belang is: moet je nu aanbodgestuurd werken, of vraaggestuurd. In mijn partij hebben ze het dan vaak over marktwerking. Die discussie is op het micro-niveau van onze deelgemeente niet zo boeiend, heb ik gemerkt. Je moet geen door de deelgemeente gefinancierde kinderopvang naast een particuliere crèche zetten. En dat is het zo'n beetje. Want als je uitgaat van het idee van het sociaal investeren met een toekomstig nut, zal het aanbieden van een dienst waar niemand op zit te wachten alleen een financieel effect hebben: je geld in het water. Het is dus bijna altijd noodzaak om te peilen of er vraag is naar je deelgemeentelijke activiteit. En als je achter alle vragen van de burgers aanloopt, kom je in de knel met je prioriteitsstelling, en is je geld op voor je iets hebt gepresteerd. Continu moet je afwegen op basis van "nut en noodzaak".

De zogenaamde vaagheid van welzijnsbeleid zou je kunnen bestrijden door een zo concreet mogelijk referentiekader te nemen voor dat beleid. Ik stel dan de sociale infrastructuur voor. Sociale infrastructuren hebben trouwens ook een fysieke kant: buurthuizen, huisvesting van bijv. maatschappelijk werk, speelplekken, enz. De baten van deelgemeentelijk sociaal beleid zitten hem in de waardering van het functioneren van de sociale infrastructuur.

Met sociale infrastructuur als referentiekader kun je een eind komen als je gaat praten over diensten die belangrijk worden gevonden. Je kunt gemakkelijker duidelijk maken hoe je wil investeren in een toekomstig (maatschappelijk) nut. Sociale problemen kun je in kaart brengen vanuit sociale infrastructuur. Want blijkbaar mankeert er iets in die sociale infrastructuur waardoor het probleem kan bestaan. Er was in de vorige collegeperiode een taakgroep Sociale Infrastructuur die Burgemeester en Wethouders informeerde over sociale problemen. In de werkwijze van de taakgroep nam het taakanalysemodel een centrale plaats in. Dit model benadert het ontstaan en bestrijden van sociale problemen op het niveau van individu, gezin of samenleving. Het model gaat ervan uit dat sociaal welbevinden de uitkomst is van de balans tussen het takenpakket en de problemen enerzijds en de mogelijkheden om hier het hoofd aan te bieden anderzijds.*

7-FAKTOREN ANALYSE- EN INTERVENTIEMODEL

Kans op klachten/stoornissen uitkomst van discrepantie tussen aan de ene kant:

1. *takenpakket en problemen* (zowel in termen van aantal, aard, patroon en duur);
en aan de andere kant:

2. *beschikbare materiele middelen*, (financiële, technische, institutionele, ruimtelijke, personele) voor het hoofd bieden aan taken/problemen;

3. *beschikbare sociale steun*, waarbij onderscheid tussen emotioneel/affectieve, informationele en 'voorbeeld' steun (beschikbaarheid van goede/attractieve rolmodellen);

4. *beschikbare autonomie of beslismogelijkheden* met betrekking tot manieren en middelen om aan de taken/problemen het hoofd te bieden;

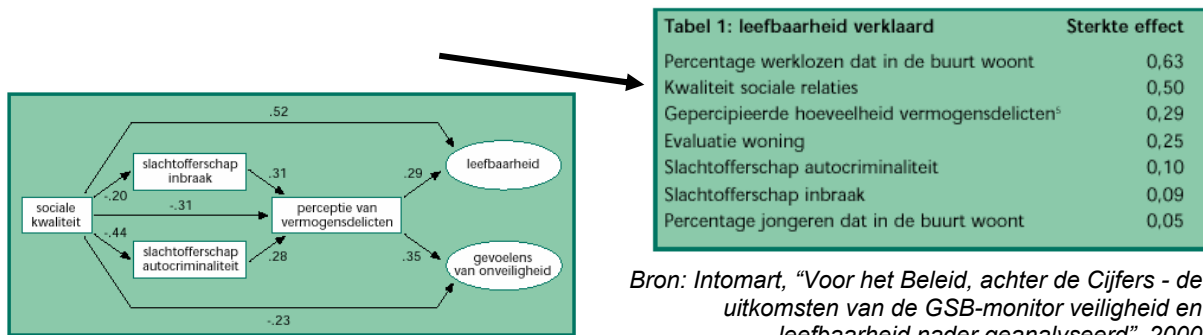
* De Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling geeft in hun rapport "Ongekende aanknopingspunten - Strategieën voor de aanpassing van de sociale infrastructuur" van juni 2000 op blz. 101 een heel korte omschrijving waar het om gaat bij sociale infrastructuur:

- Sociaal-economische positie
- Deelname aan institutionele kaders
- De beschikking over persoonlijke relatie- en sociale netwerken
- Zelfstandigheid en zelfredzaamheid

5. *houding met betrekking tot taken/problemen* (uitdaging versus bedreiging, zinvol versus zinloos etc.) en beschikbare vaardigheden (taalvaardigheid, communicatieve en culturele vaardigheden, probleemoplossingsvaardigheden, beroepsvaardigheden, etc);
6. *fysieke en psychische weerbaarheid/kwetsbaarheid* (algemene gezondheidstoestand van individu, gezin, groep of volk, genetisch bepaalde kwetsbaarheden, leeftijd/ouderdom, handicaps etc);
7. *de bredere socioeconomische/ socioculturele/ ruimtelijke context* waarin taken/problemen moeten worden vervuld (zoals leven in een wijk met een hoge 'turnover' (zeer snelle wisseling) van bewoners, een onveilige buurt, stad met hoge bevolkingsdichtheid en weinig publieke en recreatieve ruimte, leven of werken in omgeving die qua cultuur of uiterlijk sterk afwijkt)

Nou verwacht ik dat veel lezers zich op het hoofd gaan krabben bij bovenstaande opsomming. Of juist uitroepen "zie je wel, wat een vage praat". Ik nodig die lezers dan uit om zich te scharen onder degenen die vinden dat de samenleving niet maakbaar is, en dus sociale problemen niet oplosbaar zijn. In die visie organiseert de deelgemeente jeugdbeleid door het buurthuis op woensdagmiddag en het eerste deel van de vrijdagavond open te stellen voor activiteiten, maar zich verre te houden van pogingen de jeugd iets mee te geven in hun ontwikkeling. Dan is jeugdbeleid eerder gericht op het voorkomen van overlast, dan als onderdeel van beleid dat onze deelgemeente een plek maakt om prettig en ontspannen te wonen. Ik vind dat te plat. Enige vorm van sociaal beleid is nodig!

Zie het jargon als de taal van de professional die de deelgemeente inhuurt, vergelijkbaar met het jargon van de politieambtenaar, baggeraar in de plassen, en projectontwikkelaar. Denk er vooral aan dat volgens een onderzoek van Intomart de sociale relaties immers heel belangrijk zijn:

Hoe het ook zij, uiteindelijk zullen de leveranciers van diensten, de ambtenaren van de deelgemeente en de bestuurders in klare taal uit moeten leggen waarom bepaalde diensten nodig zijn, tegen welke prijs, hoeveelheid en kwaliteit. Ik heb wel eens een checklist gemaakt van vragen die je zou kunnen stellen bij de activiteiten van de deelgemeente. Deze checklist is niet definitief, meer een soort leidraad bij het beoordelen van voorstellen, nota's, begrotingen, jaarverslagen, enz.:

Checklist activiteiten deelgemeente:

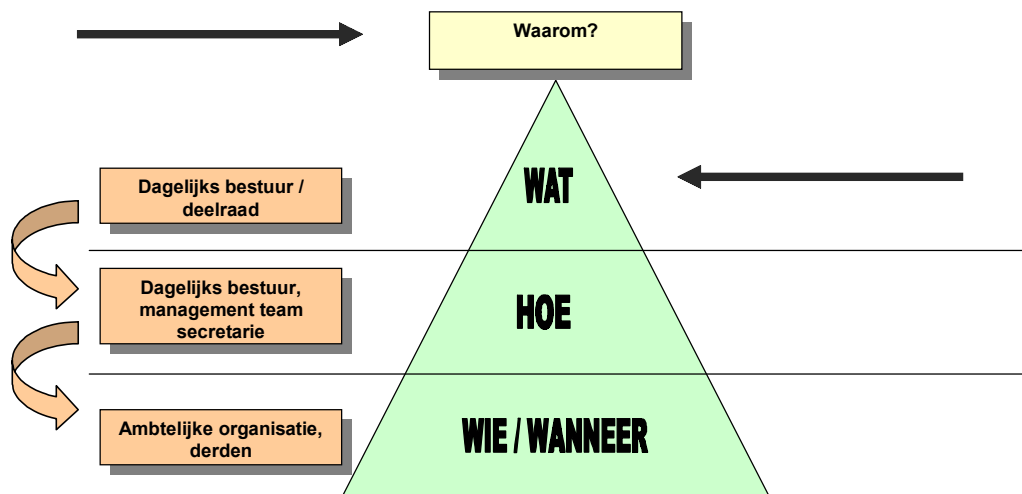
1. Geleverde diensten

- Om welke dienst gaat het?
- Welke organisatie gaat de dienst leveren? Waarom deze organisatie? Is de organisatie levensvatbaar/geloofwaardig/deskundig/enz.?
- Wat is de kostprijs?
- Wordt er een prijs berekend aan de eindgebruikers? Hoe komt die prijs tot stand? Wordt er gedifferentieerd per product of doelgroep?
- Wat is de kwaliteit van de dienst? Is het product leverbaar in meerdere kwaliteiten, en waarom wordt voor deze kwaliteit gekozen?
- Is er een normprijs bekend? Wat is over het algemeen de prijs van vergelijkbare diensten?
- Waarom is er geld nodig, wat gebeurt er a) zonder subsidie? b) als de subsidie wordt gehalveerd?
- Komt de dienst geheel door deelgemeentelijke ondersteuning tot stand, of zijn er nog andere financieringsbronnen? Zo ja, kan de deelgemeentelijke inspanning worden teruggebracht?

- Hoe efficiënt wordt de dienst geleverd (verhouding kosten-baten)? Hoe groot is de overhead? Meer dan bijv. 30%?
 - Indien van toepassing: hoe verhoudt zich dat tot vorige periodes? Hoe ziet de (nabije) toekomst eruit?
2. Behoeftte in de markt
- Waarom moet de deelgemeente een rol spelen in de levering van de dienst?
 - Welke bewoners profiteren van de dienst? Welke bewoners niet?
 - Hoe waarderen de bewoners de dienst?
 - Is toepassing van het profijtbeginsel mogelijk en zo ja, in welke mate
 - Welke concurrerende/gelijksoortige voorzieningen zijn er nog meer voor de burgers?
 - Wordt de marktwerking verstoord?
 - Is er sprake van verkapte inkomenspolitiek?
3. Behalen doelstellingen
- Wat is de bedoeling van de dienst?
 - Eventueel: waren er eerder doelstellingen, welke waren die en zijn die gehaald? Evt: waarom niet?
 - Is het een structurele uitgave? Waarom? Waarom niet tijdelijk of op projectbasis?
 - Worden het particulier initiatief en de eigen verantwoordelijkheid versterkt?
 - Biedt de dienst meer ruimte voor initiatieven en ontplooiing in de deelgemeente?
 - Zijn er met het al dan niet uitvoeren van de dienst veiligheidskwesties aan de orde? In welke mate wordt de besluitvorming daardoor beïnvloed?

b) Taakverdeling

Nu ik heb beschreven wat de overheid voor ons zou moeten/kunnen doen, is het de vraag hoe je dat voor elkaar kunt krijgen. In de deelgemeente hebben we in het kader van het verbetertraject de taken van bestuur, ambtenaren en “leveranciers” als volgt afgekaderd:

Bron: deelgemeentelijke stukken over het verbeterproces

De “wat-vraag” is vooral aan de deelraad om te bepalen. Om nog duidelijker te maken aan de volksvertegenwoordigers dat ze zich vooral met dat niveau bezig moeten houden is mede het dualisme verzonnen. Nou heb ik al politici gehoord die vinden dat ze het dualisme uit moeten gaan leggen aan de burgers. “Jullie gaan wat beleven”. Lijkt mij niet zo productief. Je kunt beter dingen gaan dóen. Laten zien dat mensen met de (deel)gemeente waar voor hun geld krijgen. Al dat gepraat over beleid, effecten, enz. interesseert mij als burger geen bal. Het gaat om de prestaties. Wil je als deelraadslid laten zien dat je mede verantwoordelijk bent voor de prestaties, dan moet je de wijken in. Daar kun je beleven hoe de situatie erbij ligt, en of prestaties effect hebben. Dan pas kun je enigszins onderbouwd voor jezelf bepalen welke doelen je zou willen nastreven, en hoe je effecten waardeert.

Ook de zo gewenste “interactieve besluitvorming” moet ergens een oplossing krijgen. Er is de wens om de inwoners van de deelgemeente te raadplegen en betrekken in besluitvorming. Ik heb ambtenaren van onze deelgemeente gesproken die proberen om in bestaande processen “interactieve” elementen te bakken, en dat lukte niet echt goed, begreep ik. De wijkaanpak Schiebroek was een mooi voorbeeld van beleidsvorming met deelname van de inwoners. Ik heb de

totstandkoming van de bewonersvisie op de wijkaanpak in Schiebroek dan ook als case laten toevoegen in het Kenniscentrum Sociaal Investeren*. Uiteindelijk voelen de burgers zich in de wijkaanpak van Schiebroek wat bedrogen, omdat er weinig schot lijkt te zijn in de uitvoering van alle afspraken. En dat is heel jammer, want dan blijft van de mooie “interactieve besluitvorming” in de praktijk weinig over.

Interactieve besluitvorming hoeft niet altijd te gaan om grootscheepse herstructurering. Waarom niet juist uitgaan van het idee van de deelgemeente als dienstverlener aan de inwoners. De deelgemeente zou de maatschappelijke discussie over de dienstverlening aan de inwoners kunnen organiseren, waarin de inwoners en deelraadsleden centraal staan, met begeleiding door de dagelijks bestuurders. Het doel is om over een aantal onderwerpen convenanten af te sluiten, evt. per wijk. De convenanten, of noem ze prestatieovereenkomsten, beschrijven bijvoorbeeld hoeveel activiteiten er voor jeugd moeten zijn, waar die activiteiten ondergebracht zijn, en wanneer ze zijn. Er staat in welke wegen op de schop gaan, wanneer, en op welke manier. Enzovoort. Sommige onderwerpen zijn wijkoverstijgend, en zullen dus met deelname van de bewoners op deelgemeenteniveau moeten worden voorbereid, om dan later weer terug te keren in de wijkdiscussies. In de weg naar die convenanten hebben de bewoners(organisaties) de taak mee te organiseren, en belangrijke kwesties voor te bereiden dan wel te kanaliseren dan wel te verwoorden. Je geeft op deze manier en passant ook weer bestaansrecht aan de bewonersorganisaties.

De raadsleden hebben de taak om mee te luisteren en mee te praten met de bewoners. Ze moeten ook wijzen op onmogelijkheden, en er rekening mee houden dat het niet zo kan zijn dat een scheefgroei in behandeling van wijken ontstaat c.q. voortduurt. De dagelijks bestuurders betrekken leveranciers (gemeentelijke diensten, deelgemeentelijke stichtingen en bedrijven) bij de discussie, maar sluiten met hen geen convenanten af, tenzij in samenspraak met deelraad en bewoners en als slotsom van de discussie. De leveranciers moeten namelijk vooral hun dienstenpalet ten toon spreiden waaruit een keuze moet worden gemaakt. De dagelijks bestuurders en deelraadsleden moeten ervoor zorgen dat ze aan de kant van de inwoners te blijven staan. Ze toetsen dat de aangeboden diensten ook datgene bieden wat gevraagd wordt (doelgerichtheid, doeltreffendheid, doelmatigheid). De dagelijks bestuurders letten erop dat de leveranciers datgene leveren dat was gevraagd en worden gecontroleerd door de deelraad.

Onze leveranciers zijn (deel)gemeentelijke instellingen, gemeentelijke diensten, en overige bedrijven en organisaties. Met hen maken we afspraken over de te leveren diensten. Het ideaal voor beide partijen is als dat meerjarige overeenkomsten zijn, bijvoorbeeld voor 3-4 jaar. Dan kunnen de prijzen iets omlaag omdat de leverancier in zijn bedrijfsvoering een zekere garantie heeft van afname, en de beslissers zitten niet aan structurele relaties vast. Zo vroeg mogelijk in het jaar zouden de leveranciers kunnen worden betrokken in het maken van de nieuwe deelgemeentelijke begroting. Verwachten ze problemen, grotere dan wel verminderde afzet, nieuwe diensten, concurrentie, enz. Bedenk goed dat vooral in het sociale veld de “leveranciers” zich niet als zodanig bestempelen, en met veel hart voor de zaak hun werk doen. Zo’n adviesronde laat aan deze mensen zien dat je ze serieus neemt, en ik weet zeker dat je er een meerwaarde aan overhoudt. Uiteindelijk weten de professionals heel goed wat er speelt. De financiële ronde van het bestellen van diensten was in het verleden verweven met de adviesronde, en dat maakte het allemaal nogal langdurig, en ingewikkeld te managen. Maak niet de fout de leveranciers af te rekenen op de effecten van hun diensten. Want dan bouw je een oneigenlijke politieke functie in. Houdt het simpel: leveranciers leveren diensten tegen een bepaalde prijs, hoeveelheid en kwaliteit. En alleen dat evalueer je. Een Engels spreekwoord zegt “beauty is in the eye of the beholder”, en zo is het maar net: “policy effect is in the eye of the beholder”. Met beleidseffecten is het maar net wat je erin ziet. Dat diskwalificeert trouwens niet mijn geloof in de aantoonbaarheid van sociaal beleid.

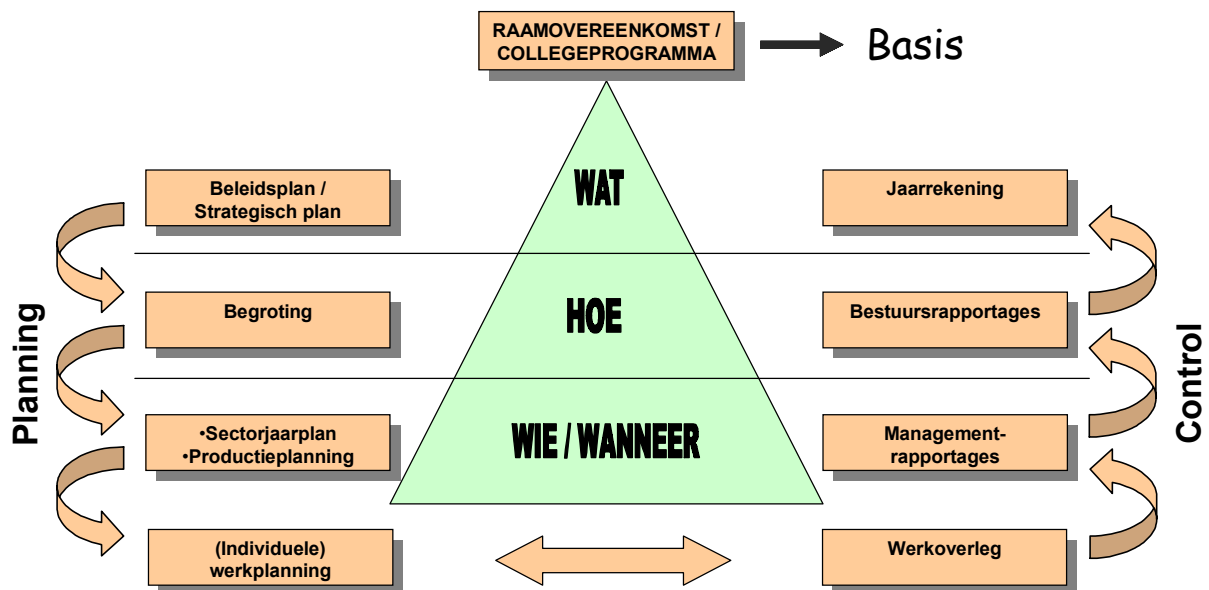
* Dat Kenniscentrum kan ons van dienst zijn bij effectmeting, en het leveren van goede voorbeelden van effectieve oplossingen. www.kenniscentrum.com

Volgens mij is met bovenstaande opzet de taak van de deelgemeente, deelraad, leveranciers en bewoners(organisatie) duidelijk. Bovendien wordt voorkomen dat er alleen maar “beleid” wordt gemaakt, want het gaat om tastbare zaken. Het is niet de bedoeling om wijken tegen elkaar op te zetten, maar gezien het verschillende karakter van onze wijken is het handig de discussie op dat niveau te voeren. Bovendien voorkom je aparte beleidskaders voor migranten, ouderen, jeugd, enz. En je bouwt automatisch de dienstverlening van maatschappelijk werk, sociaal raadsleden, sociaal-cultureel werk in.

Of het nu gaat om interactieve besluitvorming of niet, de keus voor bepaalde prestaties (in onze terminologie sinds het “verbeterproces” ook wel de “hoe-vraag” genoemd) is in grote lijnen aan de bestuurders en het ambtelijk management. Echter, de deelraad kan daarop inbreken door te stellen dat ze er geen vertrouwen in hebben dat de hoeveelheid of kwaliteit van de prestatie het doel dient, dan wel effect heeft, dan wel een gewenst effect heeft. Als de deelraad er niet in slaagt hun taak op te pakken, zullen de bestuurders dat graag van de deelraad overnemen.

De hele besluitvorming moet een spel zijn tussen bevolking, raad, bestuurders, ambtenaren en leveranciers. De raad moet kaders stellen voor de verdere besluitvorming. De bestuurders bereiden voor op basis van de richtlijnen van de raad, en geeft de keuzemogelijkheden voor de raad aan. Ambtenaren voeren uit wat wordt besloten, en verrichten allerlei hand- en spandiensten in het besluitvormingsproces. Leveranciers leveren en adviseren. Het is van belang dat de deelraad haar natuurlijke rol behoudt. Ze moet niet medeplichtig worden gemaakt aan bestuurszaken, of bestuursproblemen. Zo was de deelraad de afgelopen jaren veel te begripvol voor allerlei interne problemen van de secretarie. De burgers kregen geen waar voor hun geld, en dat had niemand mogen pikken. Ten allen tijde moet de deelgemeente, met de raadsleden voorop, aan de kant van de bewoners staan, en niet van leveranciers.

En als je dan hebt afgesproken wat je wil gaan doen (planning), dan moet je ook instrumenten hebben om de voortgang in de gaten te houden (control, of in het Nederlands: beheersing). Het schema daarvan ziet er als volgt uit:

Bron: bewerkt uit deelgemeentelijke stukken over het verbeterproces

In het volgende hoofdstuk kom ik erop terug in hoeverre de deelgemeente daar al mee werkt.

3. Praktijk

Nou kan ik mij voorstellen dat u, lezer, zegt: "Wat een hoop open deuren, waarom som je dit allemaal op". En dan zal een ander u vertellen dat bovenstaand verhaal voor een deel mijn fantasie is, en deels bestaande modellen en plannen. Ik heb u een verhaal verteld over hoe ik denk dat de deelgemeente zou moeten werken. Want de praktijk is schokkend.

- Tot nu toe was er geen goede raamovereenkomst. Daarmee bedoel ik een raamovereenkomst die met enig realisme probeert aan te geven wat er in vier jaar moet gebeuren.
- Er is nog nooit een strategisch plan of beleidsplan geweest. Dat gaat dit jaar voor het eerst gebeuren.
- Toen ik portefeuillehouder werd, waren er helemaal geen sectorplannen. Nogal ongelooflijk: de deelgemeentelijke organisatie leefde bij de dag. Blijkbaar was er in het verleden een hoog gehalte aan Plobo's: plotseling opkomende bestuursopdrachten.
- Er was geen systeem van managementrapportages en bestuursrapportages. Er was wel een systeem van Voorjaarsnota's en Najaarsnota's, maar die waren er vooral om de vrijkomende middelen opnieuw te verdelen. De Voorjaarsnota 2001 was er pas in september 2001, en ik heb geen geluiden gehoord uit de deelraad dat ze dat onaanvaardbaar vonden.
- Het deelgemeentelijk jaarverslag en de jaarrekening worden niet erg belangrijk geacht door de deelraad als sturingsmechanisme. Ik heb zelfs meegemaakt dat ik als voorzitter van de Commissie Onderzoek Rekening vragen stelde aan het dagelijks bestuur, daarop geen antwoord kreeg, en de deelraad daar niet eens het belang van inzag.
- Er werd nooit gesproken over doelen of effecten. Wel graag over de uitvoering. En dat is te zien aan de deelgemeentelijke begroting.

De deelgemeente is de laatste jaren flink gereorganiseerd, en in de ambtelijke organisatie ligt alles klaar om er wat van te gaan maken. Maar dan moeten de deelraadsleden en bestuurders ook hun taak oppakken. En niet met een houding van "allemaal handjes vast en de tunnel in" vooral proberen om 2006 te halen zonder inhoudelijke discussies. De afspraak om binnen de coalitie het de portefeuillehouders van de andere partijen niet te moeilijk te maken, zelfs niet bij falend bestuur, is wat mij betreft van de baan. Het smoesje dat de kiezers wel zouden afrekenen gaat niet op, nu de kiezers dat inderdaad hebben gedaan, en gewoon de oude coalitie op het pluche blijft zitten. Een heel rare vorm van onschendbaarheid. Voor die 60.000 Euro (130.000 gulden) die ze per persoon aan beloning jaarlijks ontvangen verwacht ik ook 60.000 Euro aan *output*. Ik ben uitgepolderd.

De werkelijkheid lijkt nooit op modellen, maar in Hillegersberg-Schiebroek zit het er wel erg ver vanaf. Ik zal een aantal onderwerpen bespreken om aan te geven waar ik als deelraadslid de komende jaren op zal letten.

a) Veiligheid

"De overheid is er in de eerste plaats voor om de veiligheid van haar burgers te bewaken" zei ik. Veiligheid is ongeveer te omschrijven als het aanwezig zijn van een zekere mate van ordening en rust in het publieke domein, en van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute en dreigende aantastingen. Mjah, en dan wordt het lastig met de bevoegdheden van de deelgemeente. In films zie ik wel eens dat in de VS sheriffs verkiesbaar zijn, en verantwoording afleggen aan de lokale kiezers. Als we dat toch eens konden krijgen. Helaas, rijksbeleid. De raamovereenkomst heeft gelukkig een aantal mooie woorden te zeggen over wijkveiligheidsbeleid. Dus wie weet. Drie opmerkingen:

- Bestuurders en politici moeten nooit de fout maken de onveiligheidsgevoelens van de burgers af te doen als "het zijn maar gevoelens". Zie het als een uitdaging. Als je denkt dat de echte veiligheid een aanvaardbaar niveau heeft gehaald, dan is het toch prachtig dat je alleen strijdt tegen gevoelens? En dat er helemaal geen verkrachtingen meer plaatsvinden op donkere paadjes, geen roofovervallen op woonhuizen om autosleuteltjes te pakken te krijgen, of 10-jarigen meer zijn die misdrijven plegen. Zo lang je als overheid de veiligheidssituatie niet onder controle hebt staat je bestaansrecht onder druk!
- Veiligheid kun je bereiken op heel veel manieren. De Begroting 2002 heeft een heel aardige en realistische paragraaf over Veiligheid (AZC3), en noemt veiligheid als doelstelling bij een aantal

andere begrotingsposten (verbeteren van sociale contacten, openbare verlichting, eisen aan speeltoestellen).

- Haal doelstelling, prestatie en effect niet door elkaar. Een voorbeeld uit mijn praktijk: voor jongeren die al een paar keer met de politie in aanraking waren gekomen was het project Post 2000 opgezet. Een combinatie van sport en persoonlijke begeleiding naar (beter) onderwijs en (beter) werk. De doelstelling was tamelijk plat, namelijk de afname van aangiftes met 20%. De resultaten waren in de tijd dat het project liep dermate florissant dat we ze niet eens durfden publiceren. Ik heb er helaas vorig jaar tijdelijk de stekker uit moeten trekken omdat er nogal wat aan de opzet mankeerde, maar het gaat weer van start. Dan word ik wel eens moe van mensen die het een duur project vinden, waarbij verkeerd gedrag van jongeren zou worden beloond. Ja, wie weet. *So what*. Het dient het beoogde effect. En je moet het natuurlijk mooi formuleren, vandaar dat ik het als portefeuillehouder Welzijn mocht doen, met de portefeuillehouder Veiligheid op de achtergrond. Maar maak niet de vergissing een project met een ogenschijnlijk groot geitenwollensokkengehalte ook als zodanig af te doen. De geitenwollen sokken zijn het glijmiddel.
- Misschien moet je grijpen naar onorthodoxe oplossingen. Bijv. als het gaat om de bereikbaarheid van buurtagenten. Als je iets wil melden aan je buurtagent moet je nu óf 112 bellen, of dat 0900 nummer. Ik ben even kwijt wat dat ook alweer is. Van burgers uit de deelgemeente, en van sommige buurtagenten zelf, weet ik dat dat dus helemaal niet werkt. Ik heb al gezien dat buurtagenten hun mobiele nummer aan sommige burgers geven. Dat lijkt mij geen goede oplossing. Waarom niet een juffrouw of jongeman met een vriendelijke stem aan een telefoon gezet met een paar instructies en een lijstje mobiele nummers van buurtagenten. Dat kost allicht minder dan een portefeuillehouder. Gewoon tegen lokaal tarief bereikbaar, want "gratis" nummers zijn vaak melkkoetjes voor KPN, en maken de dienst onnodig duurder. De korpsleiding zal het er niet mee eens zijn, en daar moet je ook niet teveel tijd aan besteden (overheden moeten elkaar niet bestrijden). En zodra de aangifte per Internet beschikbaar is (een verdienste van de Rotterdamse VVD en de VVD-burgemeester), kun je de telefoonoperator daar ook bij laten assisteren. De Hillegersberg-Schiebroekse politiek zou wat vaker het "onaanvaardbaar" moeten uitspreken, zoals over de onbereikbaarheid van buurtagenten, en de wachttijden bij het doen van aangifte.
- Veiligheid zit ook in het handhaven van veiligheidsbeleid. Bijv. van het nakomen van de bouwvoorschriften bij kinderdagverblijven, scholen, en andere voorzieningen. Dat is iets waar niet aan te tornen valt. Van diverse directies van kinderdagverblijven heb ik begrepen dat het moeilijk is om het "goed" te doen. Zelfs als ze aannemers inschakelen die een certificaat afgeven dat ruimtes voldoen aan de bouwvoorschriften, komt het voor dat de brandweer alsnog afkeurt. En met de soms ellenlange voorafgaande ambtelijke procedures brengt dat de bedrijfsvoering in gevaar, omdat de aan de klanten toegezegde opening moet worden uitgesteld. Het begrip van de directies wordt toch al op de proef gesteld omdat, zoals wordt verteld, inspecteurs met een brandende sigaret door de ruimtes schoffelen. De deelgemeente zou er met de gemeente wat aan moeten doen dat ondernemers vooraf duidelijkheid hebben over wat ze moeten doen om aan voorschriften te voldoen. In het dagelijks bestuur had ik dat ook al een paar keer gezegd, en het is van belang dat de vinger in deze kwestie aan de pols wordt gehouden.

b) Straat- en groenonderhoud

Was de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek een land, dan hadden we een staatschuld en begrotingstekort. Dan hadden we een portefeuillehouder Zalm nodig gehad, met een Zalm-norm. Maar omdat we een deelgemeente zijn, budgetteren we maar raak, en besparen we gewoon op straat- en groenonderhoud. Zodat we elke Kerst onder de boom zitten in de wetenschap dat de deelgemeente er weer op achteruit is gegaan. Of je nu met ouderen, jongeren, of migranten praat: iedereen klaagt over de straten en het groen. Stel dat je huis 5.000 Euro per jaar aan onderhoud nodig heeft, en dat je er structureel 3.000 Euro in steekt, en van de overige 2.000 op vakantie gaat. Die vakantie kan best hard nodig zijn, maar je huis stort over 20 jaar in. We kunnen het oplossen door een aantal parken vol te bouwen met mooie woningen, en een aantal straten op te heffen, maar daar heb ik in de verkiezingsstrijd niemand over gehoord.

Er zijn een aantal onvermijdbare uitgaven in de deelgemeentelijke begroting. En voor straat- en groenonderhoud trekken we structureel 800.000 Euro te weinig uit (1,8 miljoen gulden). Als de portefeuillehouder die erover gaat bij de komende Begroting 2003 deze situatie gewoon corrigeert, zal ik hem loven tot ver na zijn dood, en alle wanbeleid uit het verleden vergeven. Wegenbouwers uit heel

Europa: vervoeg je bij de deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek met je concurrerende offertes, want er is werk aan de winkel. We hebben geld zat, dus die smoes moet de deelraad niet pikken.

Straat- en groenonderhoud is een typische overheidstaak, en als de deelgemeente die niet vervult tornt zij aan haar bestaansrecht. Onaanvaardbaar dat het niet gebeurt.

c) Algemene opmerkingen over welzijnsbeleid

De welzijnsportefeuille heb ik met veel genoegen vervuld. Het gaat over mensen, en je ziet dat de overheid hier ook soms een onvermijdbare (en dankbare!) taak heeft. Maar waar kinderopvang, maatschappelijk werk en sociaal raadslidenwerk grotendeels “verplichte nummers” zijn (en je even zo goed moet blijven letten op doelgerichtheid, doeltreffendheid en doelmatigheid), wil je met ondersteuning van bewonersorganisaties, migrantenwerk, jeugdbeleid en peuterspeelzalen beleidseffecten behalen. Want je wil waar voor je geld.

Geconstateerd is dat er in de deelgemeente een vacuüm bestaat als het gaat om samenhangend welzijnsbeleid. Weliswaar zijn er begin jaren negentig enkele beleidsnota's geproduceerd, maar deze nota's zijn voornamelijk gericht of op een werksoort of op een doelgroep. Onderlinge samenhang is nauwelijks aanwezig. Bovendien is de bevolkingssamenstelling ondertussen behoorlijk veranderd, meer jongeren en allochtonen en minder ouderen. De vraag van de burger wijzigt. Om te bepalen wat de deelgemeente aan samenhangend beleid wil ontwikkelen zal bepaald moeten worden wat we missen binnen de deelgemeente uitgaande van een aantal randvoorwaarden.

Laat ik nou eens een paar bladzijdes uit de deelgemeentelijke begroting van 2002 halen ter illustratie van wat ik vind dat er mis is:

Voorbeeld: "Samenlevingsopbouw" zonder doel of effect. Bron: Begroting 2002, blz. 23

Beleidstaak: Samenlevingsopbouw	
Sector:	WWP
Portefeuillehouder:	de heer J.H.F. Smits
Code:	WWP 3

Doelstellingen:

- Ervoor zorgdragen dat een breed aanbod van activiteiten wordt georganiseerd, zodat de burgers (zowel individueel als in groepsverband) de mogelijkheid krijgen door middel van het deelnemen aan deze activiteiten hun sociaal en maatschappelijk leven verder vorm te geven;
- Er voor zorgdragen dat goed verspreid (in geografische zin) over de deelgemeente club- en buurthuizen zijn gevestigd, zodat de burgers de activiteiten in het kader van samenlevingsopbouw dicht bij huis kunnen doen.
- Er voor zorgdragen dat een aanbod van activiteiten en ondersteuning wordt gerealiseerd, zodat allochtone inwoners de mogelijkheid krijgen zich te integreren in de Nederlandse samenleving.
- Bewonersorganisaties in de gelegenheid stellen de belangen van hun wijk in zo breed mogelijke zin te behartigen, zodat de leefbaarheid van de wijk verbetert.
- Het verbeteren van de sociale contacten tussen bewoners, in elk geval op het niveau van meer participatie en interactie en zo mogelijk het verbeteren van de onderlinge verstandhouding tussen bewoners, teneinde de leefbaarheid en veiligheid in de deelgemeente te verbeteren.

Prestaties:

Het verlenen van subsidie aan de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand (SSN) door middel van het inkopen van de volgende producten:

- opbouwwerk bewonersorganisaties
- opbouwwerk migranten
- activiteitenbudget migranten
- volwassenenwerk dat bestaat uit recreatieve en educatieve activiteiten en werkgelegenheidsbegeleiding

Voor de in te kopen producten afspraken maken over kwantiteit en kwaliteit, een evaluatiesystematiek en een planning & control systematiek.

In de kostprijs van de producten zijn de huisvestingslasten van de verschillende accommodaties opgenomen en geaccepteerd, zodat SSN de mogelijkheid heeft de verschillende accommodaties te exploiteren.

Het verlenen van subsidie aan de bewonersorganisaties, waarbij budgetafspraken worden gemaakt over uit te voeren activiteiten.

Voorbeeld: "Samenlevingsopbouw" zonder doel of effect. Bron: Begroting 2002, blz. 24**Prestaties:**

Het verlenen van subsidie aan de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand (SSN) door middel van het inkopen van de volgende producten:

- opbouwwerk bewonersorganisaties
- opbouwwerk migranten
- activiteitenbudget migranten
- volwassenenwerk dat bestaat uit recreatieve en educatieve activiteiten en werkgelegenheidsbegeleiding

Voor de in te kopen producten afspraken maken over kwantiteit en kwaliteit, een evaluatiesystematiek en een planning & control systematiek.

In de kostprijs van de producten zijn de huisvestingslasten van de verschillende accommodaties opgenomen en geaccepteerd, zodat SSN de mogelijkheid heeft de verschillende accommodaties te exploiteren.

Het verlenen van subsidie aan de bewonersorganisaties, waarbij budgetafspraken worden gemaakt over uit te voeren activiteiten.

In het kader van het Opzoomeren het beschikbaar stellen van budget en subsidie om de volgende activiteiten te laten uitvoeren:

- het verstrekken van 'premie op actie'-bonnen om ontmoeting, communicatie en samenwerking tussen straten en groepen te stimuleren
- het plaats laten vinden van straatdiners voor en door bewoners uit minimaal twee culturen om interculturele ontmoeting te bevorderen
- het verstrekken van faciliteiten aan kinderen om kennis te maken met verschillende culturen en generaties
- sport en spel activiteiten in de buurt, met name voor jongeren
- het behandelen van incidentele subsidieaanvragen.

Minimaal 10% meer deelnemende straten en groepen in 2002 t.o.v. 2000

Kengetallen:

De kengetallen inzake de effectiviteit worden momenteel ontwikkeld. Ter informatie zijn de volgende kengetallen inzake de input en output opgenomen:

1. Opbouwwerk:
 - bewonersorganisaties : 400 dagdelen
 - projecten : 200 dagdelen
 - administratieve ondersteuning : 580 dagdelen
 - migrantenopbouwwerk : 150 dagdelen
2. Volwassenenwerk:
 - recreatieve activiteiten : 240 dagdelen voor 1200 activiteiten
 - educatieve activiteiten : 1200 cursus dagdelen
3. Aantal accommodaties samenlevingsopbouw : 4
4. Aantal migrantenorganisaties : 3
(Marokkaans, Turks en Somalisch)
5. Aantal bewonersorganisaties : 6
6. Opzoomeren:
 - Uitbreiding van aantal deelnemende straten en groepen met 10% ten opzichte van 2000 tot 73 (2000: 67 stuks);
 - Aantal incidentele subsidieaanvragen: circa 20

Beleidsmarge:

Er is maximale beleidsvrijheid. Met de SSN is een traject budget-

Voorbeeld: "Samenlevingsopbouw" zonder doel of effect. Bron: Begroting 2002, blz. 25

Beleidsmarge:

Er is maximale beleidsvrijheid. Met de SSN is een traject budget-subsidiëring ingezet met de volgende doelstellingen:

- Het ontwikkelen van prestatieafspraken met de te subsidiëren instelling;
- Het ontwikkelen van deelgemeentelijke prioriteiten en criteria om de door de instellingen aan te bieden producten te kunnen wegen en beoordelen;
- Het ontwikkelen van een bijbehorende systematiek van planning & control alsmede management informatie systeem. Dit is een ontwikkelingstraject dat in de loop van 2002 verder gestalte moet krijgen.

Bureau Opzoomer Mee ontwikkelt stedelijke plannen voor het Opzoomeren waaraan deelgemeenten via een abonnement kunnen deelnemen. Een maatwerkprogramma voor specifieke wensen vanuit deelgemeenten is op beperkte schaal mogelijk. De deelgemeente bezint zich hoe de inhoud van het programma van activiteiten in de deelgemeente in de toekomst dient te worden vormgegeven. Het toekennen van incidentele subsidies is een autonome taak van de deelgemeente.

De criteria voor het toekennen van subsidie zijn:

- het dient een nieuw initiatief te betreffen;
- niet inpasbaar in de bestaande begrotingsposten;
- aanvraag moet incidenteel zijn;
- inpasbaar binnen de prioriteiten van het beleid;
- subsidie mag niet de enige inkomstenbron zijn van het initiatief.

Kosten beleidstaak:

€ 775.100,--
f 1.708.000,--

Meerjarenraming 2002 – 2005 in euro:

WVP 3 Samenlevingsopbouw

	EURO					
	jaarrekening 2000	begroting 2001	2002	2003	2004	2005
Lasten	559.400	742.700	775.100	771.300	771.300	771.300
Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo in EURO	559.400	742.700	775.100	771.300	771.300	771.300
Saldo in HFL	1.232.700	1.636.600	1.708.000	1.699.700	1.699.700	1.699.700

(einde voorbeeld)

Wat mankeert hier nu allemaal aan:

- De titel is onduidelijk. Wat is “samenlevingsopbouw”? Behalve wanneer je grote groepen mensen uit en naar de deelgemeente wil laten verhuizen doe je niets aan “samenlevingsopbouw”. Het gaat in de inhoud overduidelijk om sociaal-cultureel werk. Zeg dat dan!
- De doelen zijn heel vroom. Ik kan eruit aflezen dat er blijkbaar een probleem is dat mensen niet voldoende vorm kunnen geven aan hun sociaal en maatschappelijk leven, en dat er daarom van overheidswege activiteiten moeten worden aangeboden. In een breed aanbod, blijkbaar. Ik zie verder dat er een probleem is als de activiteiten te veel op een punt in de deelgemeente zitten. De integratie van allochtone bewoners wordt gezien als iets waar de overheid aan wil werken, en daarom moet er aanbod van activiteiten zijn. Dan blijft blijkbaar de leefbaarheid in de wijken achter, en als je bewonersorganisaties de nodige middelen ter beschikking stelt verbetert dat. En dat is nog niet alles, want de hele leefbaarheid en veiligheid loopt achter, en dat gaan we oplossen door ons van overheidswege te bemoeien met de participatie, interactie en onderlinge verstandhouding tussen de burgers. Of je een emmer leeggooit.
- En hoe gaan we dat doen? Door subsidie te geven aan de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand. Ach ja, laten we er maar geen twijfel over bestaan dat we aan die stichting zitten vastgebakken, en vooral niet de illusie wekken dat we ons baseren op concurrerende offertes van leveranciers. En wat krijgen we dan: opbouwwerk, een activiteitenbudget (sigaar uit eigen doos, volgens mij), en activiteiten. Verder geven we subsidie aan bewonersorganisaties, en daar maken we budgetafspraken mee. En tenslotte is er een Opzoombudget.
- Wat is dat concreet? Tja, de kengetallen worden ontwikkeld (in de begroting 1999 stond ook al op blz. 89 “nader te bepalen”), en we krijgen in ieder geval een aantal dagdelen.
- In financiën praten we met bovenstaande nietszeggende beschrijving over € 775.000 (1,7 miljoen gulden). Begrijpt u mijn verzet tegen deze praktijk?

Er zijn een aantal manieren om welzijnsdiensten voor elkaar te krijgen:

- Zelf doen. Dat kan handig zijn, en je hebt de uitvoerders goed onder controle. Nadeel: mensen kosten veel geld, en als het belang van de prestatie is afgenomen kun je ze niet zo maar iets anders laten doen of ontslaan. Zelf doen is erg inflexibel.
- Exploitatiesubsidie. Dan laat je de diensten uitvoeren door anderen, maar je gaat heel erg op de bestuurdersstoel zitten. Het financiële risico komt ook erg bij jou te liggen, en dat is vaak niet handig. Tot 2000 was de exploitatierelatie de manier waarop de deelgemeente voor welzijnsdiensten zorgde.
- Waarderingssubsidie. Je geeft een paar Euro's voor een prestatie die je belangrijk vindt, maar maakt verder niet om ingewikkelde afrekeningen. Kan handig zijn als het gaat om kleine, vooral eenmalige, bedragen waar het afrekenen meer tijd en moeite zou kosten dan de subsidie waard is.
- Budgetrelatie. Dat lijkt het meeste op het inkopen van diensten. De leverancier draagt de kosten en risico's van de exploitatie. Dat kan betekenen dat als de leverancier goed heeft onderhandeld, en er geld overblijft op het eind van het jaar, je daar geen Euro van terugziet. Maar ook dat als de deelgemeente scherp heeft ingekocht, de exploitant wel eens een tekort heeft. De leverancier moet zorgen daar een reserve voor te hebben. Het is ideaal als de leverancier echt de *guts* heeft om te functioneren als een eigen “bedrijfje”, dat inkomsten ook elders haalt.

Mijn voorkeur gaat uit naar budgetrelaties met meerjarige contracten van niet te lange looptijd (3-4 jaar). En ik wil relaties kunnen opzeggen bij onvoldoende prestatie. De deelgemeente moet dus aan de ene kant partnerschappen aangaan met leveranciers, maar op een zakelijke manier, en niet jaar na jaar blijven afnemen van falende dienstverleners.

* Tenminste: in 2001 zaten we nog vastgebakken aan de SSN. Na de grote onregelmatigheden die ik boven tafel kreeg moest er op kousenvoeten worden omgegaan met de kwestie, omdat er blijkbaar partijpolitieke belangen bij in het spel waren. Daarbij hebben we eufemistisch geformuleerd dat er een fusie gaat worden onderzocht tussen de Stichting Welzijn Overschie (SWO) en de SSN. Laat dit duidelijk zijn: ik was op zoek naar een nieuwe leverancier van welzijnsdiensten die de failliete boedel over zou willen nemen. Nu is de SWO in beeld, maar mocht dat onderzoek te weinig opleveren, dan zijn er meer potentiële overnamekandidaten. Uiteindelijk is het mij nog steeds allemaal om het even, zo lang er maar een leverancier komt die tegen een aantrekkelijke prijs een aantal prestaties levert in een bepaalde hoeveelheid tegen redelijke kwaliteit.

Op bladzijde 5 van de Notitie Sociaal Cultureel Werk van de deelgemeente uit 1993 staat:

Deze vorm van budgetsubsiëring legt wel de verantwoordelijkheid bij ons om gewenst beleid te vertalen naar gewenste activiteiten.

Dan wordt het toch eens tijd om daar een beginnetje mee te maken. Maar door de in de aanhef van dit hoofdstuk beschreven organisatorische wanorde is er nog niet veel van terecht gekomen. In 1997 nam de deelraad een subsidienota aan, waardoor in ieder geval de in 1993 al besproken budgetsubsiëring ingevoerd ging worden. De drie grote instellingen (Stichting Kinderopvang Hillegersberg-Schiebroek, Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand, Stichting Dienstverlening Hillegersberg-Schiebroek), die 80% van alle subsidies ontvangen, werden bevoeld en bemeten, en die kregen in juni 2000 een zwaar deelraadsbesluit aan hun broek. Ze moesten vóór 1 oktober 2000 een aantal dingen laten weten over een gezamenlijke bedrijfsvoering per 1 januari 2001. Dat werd dus niets. Wel was het handig om met alle drie de instellingen de structurele relatie per 1-1-'01 op te zeggen, dus daar zijn we alvast een beetje van af. Daarna kregen alle drie instellingen een deadline om per 1 juli 2001 individuele prestaties te leveren. Voor het eerst stond er nu ook een prestatie van de deelgemeente tegenover:

dat de deelgemeente voor 1 juni 2001 een aantal keuzes heeft gemaakt met betrekking tot de inkooprelatie gebaseerd op de Beleidsvisie Welzijn, zijnde:

- (a) het in grote lijnen opstellen van een programma van eisen van te bereiken doelen op het terrein waar de instelling actief is (voor toelichting zie bijlage);*
- (b) het stellen van prioriteiten en criteria volgens welke de door de instelling aangeboden producten kunnen worden gewogen en beoordeeld op basis van de doelstellingen: situatiegericht werken; vraag van burgers; integrale aanpak en afspraken over voorzieningen;*
- (c) het formuleren van uitgangspunten per product(groep) [...]; deze punten worden voor 1 juni door de deelgemeente aan de instelling bekend gemaakt.*

Een en ander was gevat in prestatieovereenkomsten tussen de afzonderlijke instellingen en de deelgemeente. We zouden onze belofte uit 1993 na gaan komen. Dat klinkt geweldig, maar het is niet gelukt. Het enige waar wij als dagelijks bestuur in slaagden was om in juni te constateren dat er een beleidsvacuüm is op veel terreinen, waaronder Welzijn. Ik had daar al wel een vermoeden van, en heb ook in juni 2001 al mijn collega's voorgehouden dat we op deze manier onze relatie met de instellingen onder druk zetten. Je kunt niet de subsidieontvangende instellingen kritisch afrekenen als je niet eens formuleert wat je van ze verwacht. Want dan doe je niet alleen de burgers, de "klanten" te kort, maar ook de harde werkers bij de instellingen, die soms in hun goede bedoelingen worden gefrustreerd door slechte afspraken. De sector Welzijn van de deelgemeente heeft er dit jaar veel tijd voor ingeruimd om de discussie tussen deelraad en bestuurders over dit onderwerp te begeleiden. Met alle problemen op organisatorisch gebied lukte het eerder niet daar echt chocola van te maken. En daar zal ik als raadslid op blijven hameren.

Ja, ja, ik vind het ook allemaal nogal zwak. De complexiteit van de materie, en het feit dat zowel bij de instellingen als bij de deelgemeente de gewone dagelijkse "verkoop" door moest gaan, hebben geleid tot een vertraagde uitvoering. Er zijn vorderingen gemaakt, maar in de Commissie Welzijn van 10 oktober 2001 is zowel door mij als de Commissie geconstateerd dat zonder een paar flinke slagen bij de deelgemeente het proces meer vertraagt dan gewenst en nodig. Vaak is de knoop moeilijk te ontwarren. Voorbeeldje: welzijnsvoorzieningen worden vaak gehuisvest in gebouwen die de gemeente Rotterdam exploiteert. Soms tegen best hoge huren. Dan vraag je van je welzijnsinstellingen om zo effectief mogelijk gebruik te maken van de huisvesting. Bijv. door er veel cursussen te organiseren. Waardoor de buurtverenigingen slechts met moeite een gaatje in het schema kunnen vinden om er iets te organiseren. Waardoor gebouwen in de volksmond de naam "cursusbunker" krijgen. Het oorspronkelijke buurt- en clubhuiswerk komt daardoor in het gedrang. Resultaat: je financiert een organisatie die dingen doet in gefinancierde huisvesting, maar waar de buurt niet altijd op zit te

Bombarie, Donkersingel

wachten. Vandaar mijn nadruk op redeneren vanuit een doel, een te bereiken effect, en daar een doelgerichte, doeltreffende en doelmatige prestatie bij te zoeken.

Het welzijnswerk is op te delen in de volgende groepen activiteiten:

- Sociaal-cultureel werk*
 - Jeugdwerk (voormalig Kinder- en jongerenwerk)
 - Uitvoering Post2000 (project voor jeugd die met de politie in aanraking is gekomen, zie boven)
 - Uitvoering en begeleiding Idee4U (zie beneden onder het kopje Jeugd)
 - Vakantieactiviteiten
 - Weekendactiviteiten
 - Na-schoolse activiteiten
 - Scoutings
 - Opbouwwerk en sociale contacten
 - Ondersteuning van bewonersorganisaties bij hun samenlevingsopbouwactiviteiten
 - Opzomen
 - Migrantenondersteuning
 - Zijdelingse ondersteuning van bewonersorganisaties voor beheer- en veiligheidsoverleggen
 - Cursussen (daar ga ik verder niet op in in dit stadium)
- Kinderopvang en peuterspeelzalen
- Maatschappelijk werk en sociaal raadslieden

NB:

- Buurthuizen staan ten dienste van bovenstaande activiteiten. Er zijn dus geen activiteiten door buurthuizen die niet onder bovenstaande vallen.
- Werkgelegenheidsprojecten zijn geen taak, maar kunnen onderdeel zijn van het programma
- Van Volwassenenwerk zie ik alleen de cursussen en ondersteuning van migrantenorganisaties als levensvatbaar. De rest is óf Opzomen, óf ondersteuning van de samenlevingscomponent van de bewonersorganisaties.

Desnoods omgekeerd redenerend kun je met de productboeken van de diverse instellingen in de hand (waar in staat wat ze in de aanbieding hebben) een lijstje maken van dingen die je al dan niet wil hebben, je daarbij realiserend waarom dat wenselijk zou zijn, en op basis van prioriteitsstelling binnen het beschikbare budget een bestellijstje te maken. Niet wetenschappelijk verantwoord, maar wel praktisch. Dan kun je in ieder geval de begroting 2003 al een andere aanblik geven. Terwijl dat in de wijken gaat lopen kunnen de deelraadsleden hun dualistische taak uitleven, en peilen of ze goed geschoten hebben met dat aanbod. Als het meezit kunnen we in de begroting 2004 wat beter onderbouwd de prestaties van de deelgemeente weergeven, en per begroting 2005 zelfs al meerjarenafspraken maken met leveranciers.

d) Jeugdbeleid

Er is tot op heden geen bal te doen voor jeugd van 12-18. Wel als je "de aansluiting op de maatschappij" verliest, of als je wil sporten, maar gewone leuke activiteiten zijn er niet. Daarom heb ik het programma "Idee4U" (Ideas For You) laten starten. Ideeën van jongeren voor de deelraad. De "You" slaat op de deelraad! Idee4U moet tot input leiden voor definitievere invulling wat betreft de groep 12-18 jaar. Het is de eerste stap voor continue interactieve beleidsvorming.

Jeugdbeleid moet niet alleen in het teken staan

* Sociaal-cultureel werk is de verzamelnaam van een hele hoop welzijnsdiensten, waaronder opbouwwerk, migrantenondersteuning, jeugdbeleid, enz. De deelgemeentelijke begroting geeft die activiteiten soms een eigen titel (zoals Jeugd), en groepeerd ze soms samen, zoals bij het besproken "Samenlevingsopbouw". De grootste leverancier van dit soort taken is tot op heden de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand (SSN).

van “Waar willen we van af” (probleemgericht). Het moet ook gaan over “Wat willen we zo houden” en “Waar willen we naar toe”. Idee4U is gebaseerd op drie ideeën: de jeugd moet meebeslissen (participeren), mee helpen zeggen wat er allemaal is en wat er niet is (inventariseren), en zorgen dat er nieuwe dingen gebeuren (organiseren). De opzet tot nu toe is dat jeugd echt meebeslist, en niet worden gepromoveerd tot kabouterburgemeesters met een beperkt budgetje om ervan af te zijn. Aan dat laatste moet goed de hand worden gehouden. Als je de jeugd niet met respect behandelt, zien ze je al gauw niet meer staan.

Een apart geval in het jeugdbeleid zijn de scouts. Scoutingverenigingen leveren veelzijdige activiteiten, die zich richten op samenwerking, zelfredzaamheid, groeiende zelfstandigheid en actief ontdekken. Scoutings zijn een vorm van jeugdparticipatie: de groepen zijn zelf verantwoordelijk voor het op verantwoorde wijze uitvoeren van het programma. Veel scoutinggroepen proberen de deelname van jeugdige allochtonen te bevorderen: “pluriform in uniform”. Ook niet verkeerd tegenwoordig is dat wordt geprobeerd de jeugd aandacht voor de veiligheid in en om het groepshuis en op en rond het water bij te brengen. Helaas is de regelgeving rondom scoutings momenteel een knelpunt. En dat is zonde. Want zo lijkt het of de overheid in feite de scoutings onmogelijk maakt. Ik denk dat de deelgemeente in actieve samenwerking de scoutings kan helpen te overleven, en zo een bijdrage te leveren aan het jeugdbeleid. Dat moet op een flexibele manier. Als scouts besluiten om een nachtje ergens in een tent te overnachten, en als dat door overheidsregels niet zo maar mag, dan moet er eigenlijk een korte lijn zijn met de deelgemeente.

Dat kan alleen als het aantal scoutingverenigingen waar de deelgemeente een relatie mee onderhoudt fors daalt. We ondersteunen nu meer dan 10 verenigingen, en dat mogen er in het boven beschreven partnerschap maar 4 of hooguit 5 zijn.

e) Opbouwwerk en sociale contacten

Uit onderzoek van Intomart* blijkt dat onveiligheidsgevoelens voor een groot deel verklaarbaar zijn uit de kwaliteit van sociale relaties. De evaluatie van het Opzoomeren door het Verwey-Jonker Instituut† heeft aanknopingspunten opgeleverd hoe dat concreet kan worden gemaakt:

Schema. De contactladder: aard van contacten in de buurt

	Soorten contact
0.1	Geen contact
0.2	Onverschilligheid
	Participatie
1.1	Elkaars burens kennen
1.2	Elkaar groeten
1.3	Praatje maken, suiker lenen
1.4	Onderlinge verdraagzaamheid (radio niet te hard, rekening houden met elkaar)
1.5	Deelnemen aan door anderen georganiseerde activiteiten in de buurt
1.6	Elkaar tegenkomen in winkels, bibliotheken, buurthuizen of zwembaden.
1.7	Elkaar tegenkomen bij de islamitische slager, Turkse bakker, etc.
1.8	Op de hoogte zijn van elkaars feestdagen
1.9	Elkaar op de hoogte houden van lokale gebeurtenissen
1.10	Rekening houden met elkaars feestdagen en gewoonten
1.11	Meevieren van elkaars feestdagen

enz.

Maar misschien zie ik wel spoken, en zie ik dingen in het Opzoomeren die er niet zijn. Daarom gaat de deelgemeente samen met het Bureau Opzoomeren werken aan een pilot om Opzoomeren van betere meetinstrumenten te voorzien, zodat duidelijk wordt of de investeringen effectief zijn.

De migranten zijn een bijzonder geval als het gaat om sociaal-cultureel werk. Er is de week voor de verkiezingen een goede bijeenkomst met migranten geweest. Let er steeds op dat je effecten nastreeft. Als de migranten eigenlijk niet meer willen dan een eigen ruimte waar ze samen kunnen zijn, moet je misschien overwegen alleen activiteiten aan te bieden, en ze niet langer een ruimte voor

* Intomart, “Voor het beleid, achter de cijfers – de uitkomsten van de GSB-monitor veiligheid en leefbaarheid nader geanalyseerd”, 2000, www.intomart.nl

† Prof.dr. J.W. Duyvendak en Drs. P. van der Graaf, “Opzoomeren, stille kracht? - Een onderzoek naar de kwaliteiten van het Opzoomeren in Rotterdam”, Verwey-Jonker Instituut, maart 2001

te houden. De toegankelijkheid van de migrantenruimte is in het verleden steeds een probleem gebleken. Verder denk ik dat het belangrijk is om geen wonderen te verwachten van de zelforganisaties van Turken, Marokkanen en Somaliërs. Maak gewoon goede afspraken wat je wederzijds van elkaar verwacht.

Ik denk dat het hele systeem van bewonersorganisaties grondig op de schop moet. Bewonersorganisaties geven in beheeroverleggen problemen aan die zij ervaren met de buitenruimte, maar die soms na lange tijd, en soms helemaal niet worden opgelost. Aan de andere kant ervaart het ambtelijk apparaat een grote werkdruk door de vele en veelvormige kwesties die aan de kaak worden gesteld. Daar komt bij dat in sommige gevallen de ondersteuning van bewonersorganisaties door het opbouwwerk dermate intensief is, dat onduidelijk is of in het contact tussen bewonersorganisaties en deelgemeente nog wel de stem van de zelforganisatie spreekt. Aangezien de bewonersorganisaties worden gesubsidieerd via de sector Welzijn, en de oplossingen van "fysieke" beheeroverleggen vaak lopen via de sector Ruimtelijke Ordening en Beheer, is er sprake van een vreemde subsidiëring van werkdruk. Dat gaat ten koste van de effectiviteit van de deelgemeente.

Weer zou ik pleiten voor vaststellen welk effect je wil hebben van de bewonersorganisaties. Bijvoorbeeld het kanaliseren van bewonerswensen op het gebied van veiligheid, sociale infrastructuur en fysieke omgeving. Vervolgens moet je eisen stellen aan bewonersorganisaties (actief, eigen blaadje om bewoners te informeren, democratisch gehalte), en ze ook iets bieden. Want financieel loopt de liefde van de deelgemeente voor de bewonersorganisaties uiteen. Ik heb vorig jaar de volgende tabel gefabriceerd uit jaarverslagen van de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand en de deelgemeentelijke begroting:

Huishoudens			Subsidie (incl.)		
	2001			Begroting 2002	
	Aantal	%		€	%
<i>Totaal aantal woningen, waarvan in:</i>	19.328	100,0	<i>Totaal, waarvan naar:</i>	218.657	100,0
Schiebroek	7.962	41,2	Schiebroek	92.881	42,5
Kleiwegkwartier	3.784	19,6	Kleiwegkwartier	70.891	32,4
Hillegersberg / 110 Morgen	3.230	16,7	Hillegersberg	43.585	19,9
			Oud-Hillegersberg	2.219	1,0
			110-Morgen	41.366	18,9
(Nieuw) Terbregge	939	4,9	(Nieuw) Terbregge	7.500	3,4
Molenlaankwartier	3.413	17,7	Molenlaankwartier	3.800	1,7

De subsidie is inclusief alles wat naar de bewonersorganisaties gaat, zoals ondersteuning voor administratief werk. Sociaal-cultureel werk, zoals Opzoomeren, activiteiten voor jeugd, enz., is buiten beschouwing gelaten. Ik denk dat in de toekomst administratieve deskundigheid aan bewonersorganisaties en andere groepen moet worden losgekoppeld, en niet langer als een soort opbouwwerk aan bewonersorganisaties aangeboden. Die kunnen beter daarvoor op eigen kracht inhuren.

Het valt op dat Schiebroek met haar wijkaanpak nauwelijks meer ondersteuning nodig heeft dan statistisch te verwachten. Het Kleiwegkwartier daarentegen krijgt flink meer ondersteuning. In Hillegersberg/110-Morgen hangt het erom, terwijl ook daar (110-Morgen) een wijkvisie wordt geschreven. Nieuw Terbregge is duidelijk onderbelicht. Omdat het Molenlaankwartier een tamelijk rustige wijk is, is de inzet van ondersteuning ten aanzien van de bewonersorganisatie daar nog niet nodig gebleken. Deze scheve verdeling vind ik vreemd. Nog dit jaar zal er een evaluatie van de bewonersorganisaties plaatsvinden.

f) Kinderopvang en peuterspeelzalen

We maken het onze leveranciers niet altijd gemakkelijk. Een goed voorbeeld is de Stichting Kinderopvang Hillegersberg-Schiebroek (SKHS). In het verleden kochten we bij hen geen telbare kindplaatsen in, maar percentages. Huh? In de Begroting 1999 staat op blz. 100:

De financiële relatie met SKH wordt m.i.v. 1999 omgezet naar een budgetsubsidierelatie die gebaseerd is op een reële situatie, te weten: 80% bedrijfsplaatsen en 20% gesubsidieerde plaatsen. Het streven blijft om 30% gesubsidieerde plaatsen te bereiken via uitbreiding.

Als ik er dan bij vertel dat je altijd te maken hebt met bezettingsgraden, vooral op gesubsidieerde plaatsen, kunt u raden dat er in die tijd grote onduidelijkheid was over de feitelijke kosten van een plaats kinderopvang. Je wist niet van tevoren welke hoeveelheid je eigenlijk van de prestatie kocht, dus ook niet wat de prijs was. Sommige deelraadsleden gaven en geven daar de SKHS de schuld van. Niets is minder waar: het lag aan de deelgemeente. Op dat punt is de situatie inmiddels verbeterd. Maar vergeet niet dat de SKHS in die tijd zo'n 6 tot 8 ton (in gulden) voor de deelgemeente verdiende, die een tijdje in een reserve op de begroting stond. Deze reserve is inmiddels helemaal "gecorrigeerd" (als u begrijpt wat ik bedoel).

Zo waren er wel meer onregelmatigheden in de financiële relatie met SKHS. Hun jaarrekening over 2000 draaide 3 ton in het rood omdat de deelgemeente achter liep met de afrekening en een aantal rekenfouten had gemaakt in de subsidies. Die situatie is gecorrigeerd in september 2001, maar er zijn nog steeds mensen die denken dat we daar de SKHS een flinke extra bijdrage hebben gegeven, wat pertinent niet waar is. Reken het maar na.

En dan is gebleken dat de SKHS sommige huisvesting huurt bóven de marktprijs. In andere deelgemeenten worden crèches gestimuleerd door huisvesting aan te bieden ónder de marktprijs, maar wij doen dat anders. Dat komt voor bij huisvesting die wordt gehuurd van de gemeentelijke Dienst Sport en Recreatie. Heel vreemd. Ook vreemd is dat de SKHS huisvesting huurt van de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand (SSN), die dat weer huurt van de Dienst Sport en Recreatie. Als het goed is is in ieder geval de opslag die SSN ervoor vroeg afgeschaft.

Net als de andere twee instellingen werd de SKHS in 2001 dringend verzocht mee te doen aan het traject budgetsubsidieëring. Ook SKHS kreeg een op maat gemaakte, gezamenlijk opgestelde overeenkomst, waarin beide partijen prestaties moesten leveren. Zoals gezegd slaagde de deelgemeente er niet in haar kant van het contract na te komen. We hadden onder andere duidelijk moeten maken aan SKHS of we nu wel of niet de peuterspeelzalen van de SSN naar hen zouden overbrengen. En dat maakt het voor SKHS lastig om te plannen.

De SKHS moest vóór 1 juli 2001 o.a. werken aan een *planning* en *control* mechanisme, op straffe van korten van de subsidies. Het ging in 2001 niet langer om het maken van een productbegroting, want dat station waren we al gepasseerd. De ambtenaren van de deelgemeente hebben geconstateerd dat de SKHS de voor 2001 gevraagde prestaties nooit op eigen kracht zou kunnen. In februari 2001 diende SKHS een subsidieaanvraag in, waar ze de deelgemeente verzocht 50% te vergoeden van de te maken kosten. Mijn voorganger had in de wijkaanpak Schiebroek twee potjes voorzien voor het begeleiden van het subsidietraject. Het ene potje was voor het centraal ondersteuningsbureau van de gezamenlijke bedrijfsvoering tussen de drie welzijnsinstellingen (dat er niet is en ook niet zal komen), het andere voor "Aanbodsturing/Traject subsidiebeleid". Het dagelijks bestuur kende aan SKHS eind 2001 een flink lager bedrag toe, waarover een conflict ontstond.

De relatie met de SKHS loopt in 2004 af. Dan wordt de SKHS volgens de nieuwe Wet Basisvoorziening Kinderopvang een zelfstandige ondernemer die diensten rechtstreeks aan de ouders levert. Met vrijwel geen risicoreserve zie ik de toekomst voor SKHS somber in. De oplossing zou zijn ze een bruidsschat mee te geven. Ik ben benieuwd hoe het dagelijks bestuur dat in de Begroting 2003 gaat zetten. We lopen de kans dat SKHS failliet gaat als ze geen bruidsschat meekrijgt, en we niet regelen dat ze gewoon marktprijzen betaalt voor huisvesting. Dat zou een groot capaciteitsprobleem in kinderopvangplaatsen betekenen. Het is natuurlijk wél marktwerking.

Precies marktwerking op microniveau is waar ik mij zorgen over maak. In januari 2001 had mijn collega-portefeuillehouder in Kralingen-Crooswijk een interessante avond over de Wet Basisvoorziening Kinderopvang. Daar werd duidelijk dat er belangentegenstellingen zijn in de driehoek ondernemers in de kinderopvang – ouders – kinderen. De zaak met Zazou in onze deelgemeente in 2001 laat zien dat dat niet zo gek bedacht is.

In het verkiezingsprogramma van de VVD stond dat de VVD "verbeterde" kinderopvang wil. Daarmee bedoelen we niet (alleen) meer plaatsen, want als overheid heb je daar in de toekomst weinig vat op. Het gaat vooral om controle op de veiligheid en kwaliteit. Uit publicaties begrijp ik dat het aantal minuten per dag dat een kind aandacht krijgt van leidsters een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van dat kind. Misschien moeten we als overheid nu de Verordening Kinderopvang en straks de Wet Basisvoorziening Kinderopvang als minimum stellen, en proberen instellingen voor

kinderopvang te bewegen een "pluspakket" te leveren. Het lijkt mij een goede zaak om al vroeg de kinderen positief te laten ontwikkelen, dan later met preventief jeugdbeleid.

Over peuterspeelzalen heb ik al een paar dingen gezegd. *Bottom line* is: bij welzijn- en onderwijsinstellingen staat een peuterspeelzaal het grootste deel van de dag leeg, en maak je minder efficiënt gebruik van het personeel. Alleen bij een kinderopvanginstelling is dat niet zo. Huisvesting en personeel zijn de grootste kostenposten in welzijnsland, en daar moet je handiger mee omgaan. In plaats van zoals nu plat peuterspeelzalen te subsidiëren, moet je zorgen dat er in de deelgemeente goede programma's voor opvoedingsondersteuning draaien, gericht op een doelgroep, en met een doel te bereiken.

Een ander punt van zorg is de buitenschoolse opvang. Waar ondernemers te hoop lopen voor hele dagopvang (dat schuift nu zo'n € 11.300 per jaar per plaats, en met de te verwachten winstmarges in de toekomst zo'n € 14.000 per jaar) blijft buitenschoolse opvang flink achter. Misschien moeten er meer combi's komen van peuterspeelzalen (staan toch de helft van de dag leeg, dus daar sla je twee vliegen in 1 klap), sportclubs, scoutings en scholen aan de ene kant, met buitenschoolse opvang aan de andere kant. Werk aan de winkel, dus. Want de kindjes die nu in de kinderopvang gaan komen er over 4 jaar uit, en wat dan?

g) Maatschappelijk werk en sociaal raadslieden

Het maatschappelijk werk heb ik tamelijk met rust gelaten. Dat is naar mijn mening redelijk strak en efficiënt georganiseerd. Er wordt wel eens verwezen naar de zogenaamde "Borst-norm". Volgens die norm zou op elke 6.000 inwoners 1 maatschappelijk werker actief moeten zijn. In ons geval dus ongeveer 6. Het is te bediscussiëren of we in ons geval ook (Nieuw) Terbregge en het Molenlaankwartier betreft, want dan praten we over ongeveer 5 maatschappelijk werkers. Enfin, het zou handig zijn als er de komende periode duidelijkheid komt over wat we verwachten van maatschappelijk werk.

Statistieken 2001	Inwoners
Schiebroek	16.300
Kleiwegkwartier	7.590
Oud-Hillegersberg	3.518
110-Morgen	3.440
(Nieuw) Terbregge	2.220
Molenlaankwartier	7.551
	40.619

Wel zou ik graag het maatschappelijk werk meer de wijken in zien gaan, en niet alleen aan de Wilgenlei in Schiebroek. Dat voormalig Dienstencentrum kan qua huisvesting een stuk efficiënter worden gebruikt. Het is toch een beetje raar dat daar een aparte ontspanningsruimte is, terwijl het pal naast een instelling voor ouderenhuisvesting staat.

Sociaal Raadslieden zijn gemeentelijke ambtenaren, die op onze kosten een laatste redmiddel zijn voor burgers met vragen. Als je helemaal nergens meer terecht kunt (rechtswinkel, Belastingtelefoon, maatschappelijk werk, huisarts, enz.) kom je hier terecht. Als je ingewikkelde formulieren moet invullen, last hebt met je huurbaas, enz. Dat past op mijn uitgangspunt dat we een verantwoordelijkheid hebben voor mensen die niet voor zichzelf kunnen zorgen. Er is nu pas een nieuwe raadvrouw, en ze doet het alleen. Dat is te weinig, want ze moet een hele deelgemeente bedienen. Maar, ik heb er een stop op gezet tot sociaal raadsliedenwerk mij voor kon rekenen hoeveel fte's ze nodig hadden voor een effectieve bedrijfsvoering. Momenteel wordt de selectie gemaakt op basis van wel/niet weten van potentiële klanten, en ik wilde dat zo veel mogelijk mensen worden geholpen, en misschien niet iedereen steeds opnieuw. Als je voor de derde keer je belastingformulier komt laten invullen omdat je nog geen Nederlands begrijpt moet een ander misschien voor gaan. En dat vinden ze een beetje hard. Maar ik wil ook geen 10 sociaal raadslieden financieren die een ongebreidelde vraag moeten behappen. Met de nieuwe raadvrouw heb ik een leuk informeel gesprek gehad. Zij dacht dat er maar 2 raadslieden nodig zijn, en dat je ook veel in groepen kunt doen als je maar anticipeert op de vraag. Dus: komt er een nieuw belastingformulier, dan organiseer je een paar avonden om mensen groepsgewijs te helpen. Kijk, er kan dus meer dan je denkt. Dat zou de komende periode verder moeten worden uitgewerkt.

h) Welzijn en Zorg

Volgens de Strategische Investeringsvisie Schiebroek loopt de algemene gezondheidssituatie terug. De deelgemeente is de afgelopen periode geconfronteerd met mogelijke taken die zich bevinden op het grensvlak van "Welzijn" en "Zorg". Het gaat hierbij om een project op het gebied van een één-loket voor verpleeghuiszorg ("SRI-project"), een project ter voorkoming van het vallen van ouderen in en om het huis, en een project over Mantelzorg. Enkele van deze projecten leidden tot een discussie in het dagelijks bestuur en in de deelraad in hoeverre de deelgemeente een verantwoordelijkheid heeft. Er

zijn ontwikkelingen om enkele zorgtaken van de rijksoverheid naar de gemeenten te brengen, en het is te verwachten dat ook de deelgemeenten daar meer en meer in worden betrokken. Zo is er al acuut de vraag vanuit de gemeente Rotterdam aan Hillegersberg-Schiebroek om de toeleiding naar de thuiszorg toe te voegen aan het SRI-project, wat een flinke verbetering kan betekenen voor de mensen die thuiszorg aanvragen. Gezien de algemene onduidelijkheid op het gebied van welzijnsbeleid is het niet opportuun om aan "Welzijn en Zorg" in eerste instantie een hoge prioriteit te geven. Op basis van de uitkomsten van de op 16 mei 2002 door de Zorgregio Hillegersberg-Schiebroek te houden deelgemeentelijke conferentie over Welzijn en Zorg zou het dagelijks bestuur in 2002 en 2003 een instrument kunnen krijgen om een algemene schifting te doen tussen initiatieven die wel en initiatieven die niet ondersteuning verdienen, en eventueel kortlopende projecten reeds te honoreren in afwachting van een beleidsvisie. Nadat het algemene welzijnsbeleid in kaart is gebracht zou de rafelrand Welzijn en Zorg moeten worden uitgewerkt. Het is jammer dat de Raamovereenkomst op dit punt een blinde vlek laat zien.

Het vorige stedelijke college van Burgemeester en Wethouders had een groot aantal programma's, waarvan "Verantwoord Schoon" er een was. In de praktijk werd dat opgevat als (z)Onder Dak. Verslaafden worden in corporatiewoningen begeleidt om weer te leren wonen. Dick Barendrecht en ik hebben over de toepassing van Verantwoord Schoon in onze deelgemeente goede afspraken gemaakt met de centrale stad, om te waarborgen dat we in de eerste plaats onze verantwoordelijkheid nemen voor onze eigen verslaafden, en aan de andere kant niet meer problemen in de wijken veroorzaken dan noodzakelijk. Aan die afspraken moet wel goed herinnerd worden door het nieuwe dagelijks bestuur.

Al met al hebben we in de portefeuille Welzijn al een aantal zorgtaken:

- Als onderdeel Maatschappelijke Dienstverlening
- Mantelzorg, SRI project, thuiszorg
- Boumanhuis (verslavingszorg)
- Huisvesten problematisch verslaafden ("Verantwoord Schoon")
- Kinderopvang in zorginstellingen (BBKids)
- Kinderopvang verbonden met zorg (Myosotis, Rolykids)
- Vrijwilligerswerk in de zorg

i) Openbaar Vervoer

De deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek heeft zich de afgelopen jaren flink ontwikkeld. Er zijn een aantal nieuwe woonwijken bijgekomen, en alle wijken hebben een andere samenstelling gekregen. In de deelraad is vaker twijfel geuit of de bestaande openbaar vervoerslijnen nog wel voldoen. Sommige woonwijken worden niet (goed) bediend, wat leidt tot meer auto's per gezin, en per gevolg parkeerdruk. Stations van de Hofpleinlijn, incl. het forensenstation Wilgenplas, worden niet bediend, wat o.a. leidt tot parkeerproblemen bij de stations. Gezien de verkeersdruk in de spits op de uitvalswegen van de deelgemeente en de parkeerdruk in alle wijken, valt het te betwijfelen of de groei van het autopark de leefbaarheid in de deelgemeente dient. Het dagelijks bestuur dient deze kwestie onder de aandacht van Burgemeester en Wethouders te brengen, en actief het onderwerp uit te werken.

Een Oezbeeks spreekwoord zegt "elk nadeel heeft zijn voordeel". De RandstadRail is zo iets. Het is jammer dat er zoveel deelgemeentelijke moeite is gestoken in RandstadRail met nul resultaat. We hadden graag een ongelijkvloerse kruising gehad bij het huidige station Kleiweg. De compenserende maatregelen die we krijgen (in het jargon "contramal" genoemd) waren al te verwachten. Je kunt beter gebruik maken van je nadeel. Onze deelgemeente ligt in de toekomst nog meer in een strategische positie tussen de stadscentra van Rotterdam, Den Haag en Zoetermeer.

Een parel in onze deelgemeente is de vrij goed functionerende wijkbus. Die wordt bemenst door vrijwilligers. Wie het niet (goed) kent moet echt een paar keer meerijden als vrijwilliger. Dan weet je als geen ander hoe zeer de klanten (vooral ouderen) de wijkbus waarderen. Helaas ook weer zo'n project dat stiefmoederlijk is behandeld. Lange termijn projecties van de Stichting Wijkvervoer geven

aan dat ze zonder goede begeleiding kapot gaan. En wat deed de deelgemeente een paar jaar geleden: ze werden gekort in hun subsidies.

Ik vind het belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving wonen en functioneren. Ik heb wat rondgekeken in de diverse zorginstellingen in de deelgemeente, en het motto lijkt te zijn "controle". Mensen willen niet betuttelt worden door wie dan ook. En dat verandert niet als je ouder wordt. Eigenlijk gaat het ook niet zo zeer om "ouder worden", maar om minder valide zijn.

Door de wijkbus kunnen zelfstandig wonende minder validen naar de kapper als ze daar zin in hebben, en hapje eten bij Humanitas, op bezoek bij familie en vrienden. Het gewone openbaar vervoer is daar niet fijnmazig genoeg voor. En voor Vervoer op Maat van de RET heb je een medische indicatie nodig (Wet Voorziening Gehandicapten), dus dat is heel wat anders.

De wijkbus heeft nog met wat anders te maken. In de Raamovereenkomst staat op blz. 6 zoveel als dat huisvesting voor ouderen bij voorkeur in de nabijheid van voorzieningen moet liggen. Ik weet het, ik koppel zinsdelen op een manier die er nu niet staat. In de tweede fase van het woonwensenonderzoek voor ouderen was het een expliciete vraag of je ouderenhuisvesting bij de voorzieningen neerzet, of voorzieningen bij de ouderenhuisvesting. De paragraaf in de Raamovereenkomst impliceert dat door het verdwijnen van de activiteit in de winkelstrip aan de Asserweg, en het verdwijnen van bijv. het postagentschap aan de Teldersweg, de ouderenhuisvesting daar minder in trek wordt. Misschien moet er ouderenhuisvesting komen op bijv. de ("Oude") Peppelweg en de hoek Argonautenweg/Grindweg. Als je het omdraait impliceert het dat we moeten nadenken over het via economisch beleid in stand houden van diverse winkelstrips. En over het brengen van voorzieningen in centra voor ouderenhuisvesting. De wijkbus is een uitstekend middel om een bijdrage te leveren aan voorzieningen en activiteiten voor ouderen en minder validen, zodat ze langer als zelfstandig mens in de deelgemeente kunnen functioneren.

j) Volkshuisvesting

Aan volkshuisvesting heeft de deelgemeente nooit veel gedaan. Of toch? Want de strategische wijkaanpak Schiebroek gaat heel erg over dit onderwerp. De wijkaanpak heb ik van zo dichtbij mogelijk gevolgd sinds de bewoners van een aantal complexen in december 1999 te horen kregen dat hun huis zou worden gesloopt. De deelgemeente zou toch wel aan de kant van de bewoners staan? Toen ik portefeuillehouder werd heb ik mijn opmerkingen naar buiten wat moeten opzouten. Op de dag vóór de verkiezingen kreeg ik een vreemd convenant tussen de deelgemeente en de woningbouwcorporaties onder ogen. In de ambtelijke bijlage werd onder het kopje "Nieuwe bestuurlijke doelstellingen en randvoorwaarden" verwezen naar zaken besproken in het opdrachtgevers-overleg van 17 januari 2002 en 4 maart 2002. Die zijn niet aan de orde geweest in deelgemeentelijke adviescommissies, noch in overleg met de bewoners. Met partijgenoot Edward Verstraten heb ik het convenant grondig doorgenomen. Voordat ik de conclusies samenvat zal ik onze uitgangspunten weergeven:

Wij onderschrijven vanzelfsprekend de doelstellingen en ambities van de Wijkvisie. Wij wijzen erop dat de "pijn" zit in Complex 5 (gebied rondom de Albert Heijn in Schiebroek van woningcorporatie De Combinatie). Daar wonen de meeste mensen, en zijn de plannen het meest ingrijpend. Wij denken dat de afhandeling van de wijkaanpak van Schiebroek een voorbeeld zal zijn voor de andere deelgemeenten in de toekomst. Daarom moeten we laten zien dat wij hier dit soort zaken zorgvuldig en met wederzijdse tevredenheid kunnen regelen.

Het is niet te verkopen als er sloopnomaden ontstaan, die zoals in het geval van Complex 5, door sloop worden gedwongen te verhuizen van een toplocatie (A-locatie) naar een veel mindere plek in de deelgemeente (C3-locatie), zonder een redelijke compensatie. Wij denken dat 4.800 Euro een redelijke vergoeding per huishouden is. De afspraak zou moeten zijn: "Niemand door naar een sloopwoning". Er wonen nog maar zo'n 360 huishoudens (met een langjarig contract) in Complex 5. De maximale "verhuis-schade" voor verhuurder is te overzien. Het systeem van verhuizen en terugverhuizen is belangrijk, omdat Schiebroek nog een redelijke sociale infrastructuur kent.

Wij vinden verder dat beloftes van een deelgemeentebestuur aan de inwoners zwaarder wegen dan politieke standpunten. Ook al is de inhoud van onderdelen van de wijkaanpak in onze liberale ogen discutabel, toch moeten afspraken en toezeggingen worden nagekomen. Dat is noodzakelijk voor de

* Als de opstart naar de sloop nog een jaar duurt zijn er misschien 300 bewoners. Overigens verhuurt de corporatie de woningen weer opnieuw, maar nu zonder recht op verhuispremie.

betrouwbaarheid van de deelgemeente als organisatie.

Tenslotte baseren wij ons op ons verkiezingsprogramma. Vooral blz. 3: "Een van de uitgangspunten is dat woningbouwcorporaties beheerders zijn van maatschappelijk gebonden vermogen en geen ondernemingen die naar maximale winst streven". Jammer dat deze paragraaf de Raamovereenkomst niet heeft gehaald.

Begrippen als "bereikbaar", "middeldure woning", enzovoort, zijn ongedefinieerd, en worden in allerlei contexten door elkaar gebruikt. Middelduur is volgens ons niet dat wat er door de schaarste in de markt voor wordt gegeven, maar wat bereikbaar is voor mensen met een middelhoog inkomen (40.000 Euro per jaar, 600 Euro huur per maand). Onze conclusies:

Hoofdzaken:

- Het convenant is onnodig. Er zijn wetten die de relatie tussen verhuurder en huurder regelen (Wet op het Overleg Huurders-Verhuurders (WOHV)). Het is de *core business* van de deelgemeente om de bewoners goed te bedienen en de volkshuisvesting te regelen. Dit convenant maakt de deelgemeente een partij in iets dat de corporaties (zelfs wettelijk) moeten doen.
- Het convenant zou kunnen worden gezien als "iets leuks", een middel voor het dagelijks bestuur om leuk in de krant te komen. En met zo'n aardige preambule, plus 9 artikelen is dat goed mogelijk. Maar, een handtekening van de deelgemeente onder de bijlagen, met financiële gegevens waarvan onduidelijk is waar ze precies voor staan, is gevaarlijk. Het venijn zit in de bijlagen. De rest is in principe ongevaarlijk, al blijft ons standpunt dat de deelgemeente zich bij haar kerntaken moet houden. Als je als deelgemeenten dingen gaat doen die niet je taak zijn, blijven er belangrijker zaken liggen, en wordt tijd verspild.

Ondersteunende argumenten:

- In de ambtelijke toelichting bij het convenant wordt gesteld dat het het maximaal haalbare weergeeft. Dat is ons niet duidelijk, en de stelling wordt niet met feiten onderbouwd. Als wij de sommetjes van de corporaties overdoen op basis van stichtingskosten van woningen (de grond hebben ze immers gratis van ons gekregen), komen we heel anders uit.
- Het convenant sluit niet goed aan op de Strategische Investeringsvisie uit 1999, o.a. wat betreft de toezeggingen qua huisvesting per projectplan. In de Strategische Investeringsvisie uit 1999 wordt genuanceerd omgegaan met toezeggingen over nieuwbouw. De eerste tabel van Bijlage 2 geeft alleen een beeld van de totale woningvoorraad. Uitgaande van de vollediger tabellen in de Strategische Investeringsvisie (blz. 49) is slechts 2/3 van de woningvoorraad van de betrokken corporaties onderdeel van de wijkaanpak (2.795 van de 4.169 woningen). Het convenant kan er dus toe leiden dat de toezeggingen qua projectplannen van de deelgemeente aan de inwoners niet worden waargemaakt.
- De status van de preambule is onduidelijk, en de preambule komt niet terug in de kern van het convenant. De preambule gaat over allerlei leuke dingen die vooral de deelgemeente zou doen, en de kern van het convenant gaat over wat de corporatie zou doen.
- Het convenant sluit niet aan bij andere deelgemeentelijke stukken, zoals het rapport van het huisvestingsonderzoek onder ouderen.
- De kans is gemist om randvoorwaarden te stellen.
- Het valt te betwijfelen dat er een maatschappelijk en/of politiek draagvlak is voor het convenant.
- Er had geen convenant moeten worden gesloten met de corporaties maar met de bewoners(organisaties) (zie mijn stukje over interactieve beleidsvorming).
- Het convenant loopt grote kans nietig te worden verklaard, aangezien artikel 3.4 en 3.9 de wettelijke rechten van de huurders aantasten.

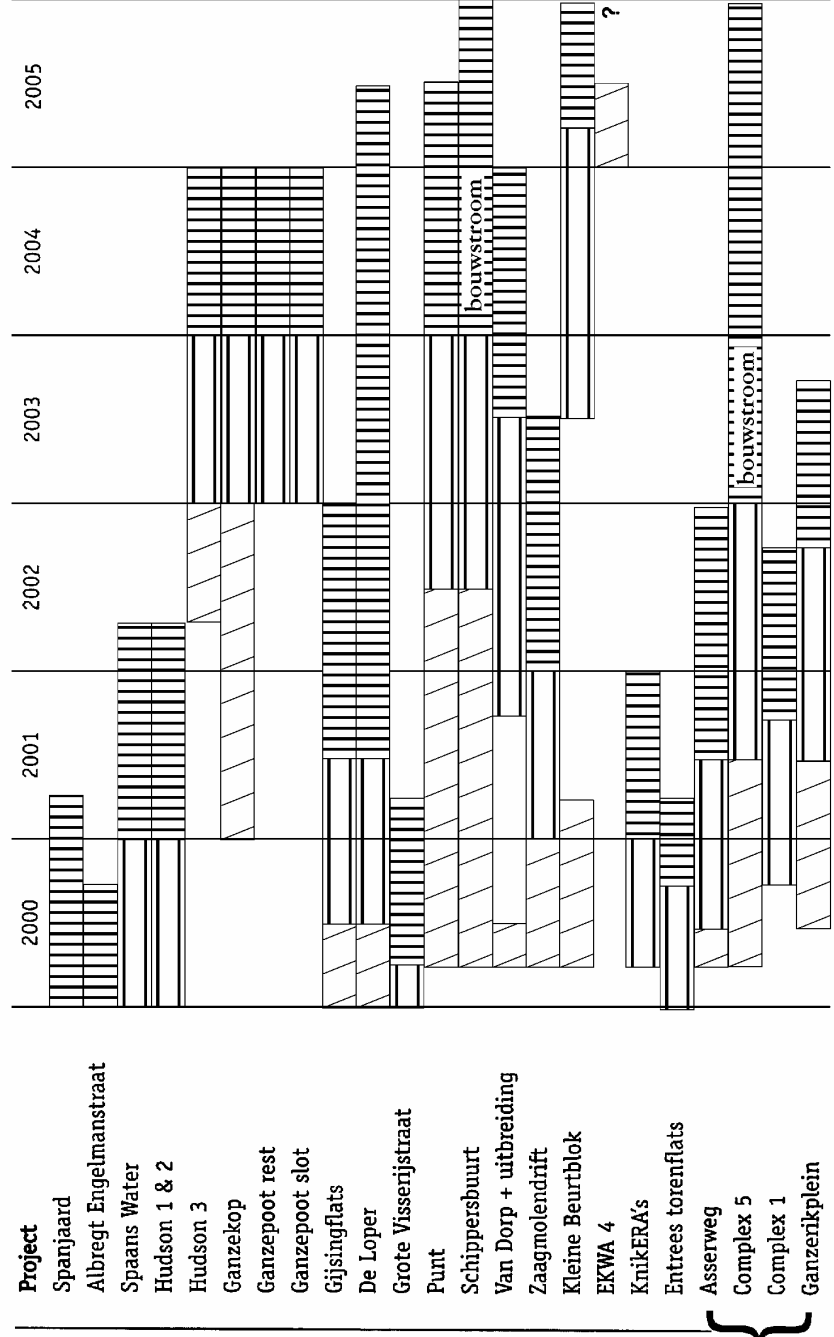
De deelraad zou zich tegen het voorliggende convenant moeten uitspreken, als signaal dat het strijdig is met het beginsel dat de deelgemeente er is voor bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute en dreigende aantastingen. Bovendien geeft het bestaan van het convenant de indruk dat de deelgemeente zich aan de kant van de corporaties opstelt, in plaats van dat de deelgemeente er is voor de bewoners. Tenslotte is er twijfel of het convenant wel in overeenstemming is met bestaande besluitvorming.

Om de herstructurering van wijken financieel haalbaar te houden is het in Rotterdam gebruikelijk om een 1/3 – 1/3 – 1/3-verdeling aan te houden. 1/3 Bouwt men “bereikbaar” terug (als noodzakelijk voor de volkshuisvesting), 1/3 is middelduur, en 1/3 is duur om verliezen op het bereikbare gedeelte te dekken. Zo wordt enerzijds gedifferentieerd, is de herstructurering financieel zelfvoorzienend, en ontstaat anderzijds over een aantal jaren geen reservoir aan mensen die “bereikbaar” moeten (=volkshuisvesting) worden gehuisvest zonder dat dit financieel kan worden gecompenseerd. De deelgemeente staat dan met lege handen, tegenover een miljoeneninvestering.

Let erop dat in de wijkaanpak door de deelraad is besloten dat 47% bereikbare woningen zal worden gebouwd. Dat is natuurlijk niet haalbaar. De vraag is hoe het nu verder zal gaan. De deelraad moet zich erop voorbereiden dat als we in dit late stadium ingrijpen, de corporaties zullen tegensputteren. Ze hebben zich twee jaar rijk gerekend. Ik pleit voor een harde opstelling. Als de corporaties het volkshuisvestingsprobleem niet behoorlijk willen oplossen, en te veel geld uit de deelgemeente willen sluizen naar projecten in andere deelgemeenten (volgens geruchten alleen de Combinatie al 20 miljoen Euro), dan moet er misschien de stekker uit het sloop- en bouwgedeelte van de wijkaanpak. Dan moeten de corporaties maar gewoon het regulier onderhoud weer op zich nemen van hun gebouwen, en de eerste vijf jaar onze inwoners niet in paniek laten raken van sloopplannen.

De Raamovereenkomst zegt dat het van groot belang is dat de woningbouwcorporaties een lange termijnplanning opstellen waarbij oude wooncomplexen systematisch kunnen worden afgeschreven en zonodig gesloopt. Die van De Combinatie heb ik al een tijdje, maar heb hem nooit in raadsstukken teruggezien:

Bedrijfsplan Woningstichting De Combinatie

Hillegersberg-
Schiebroek

Préplanfase
Planfase
Uitvoeringsfase

Bron: "Het Speelveld en het Doel", Bedrijfsplan Woningstichting De Combinatie "maart 2005", 2000

Uit bronnen begreep ik dat de 555 te slopen woningen in Complex 5 alleen de eerste ronde zijn. We krijgen in de komende 10 jaar nog een keer 500-600 woningen, en dan nog eens 500 woningen in het Combinatie-gebied. We kijken hier naar grootscheepse herstructureringen.

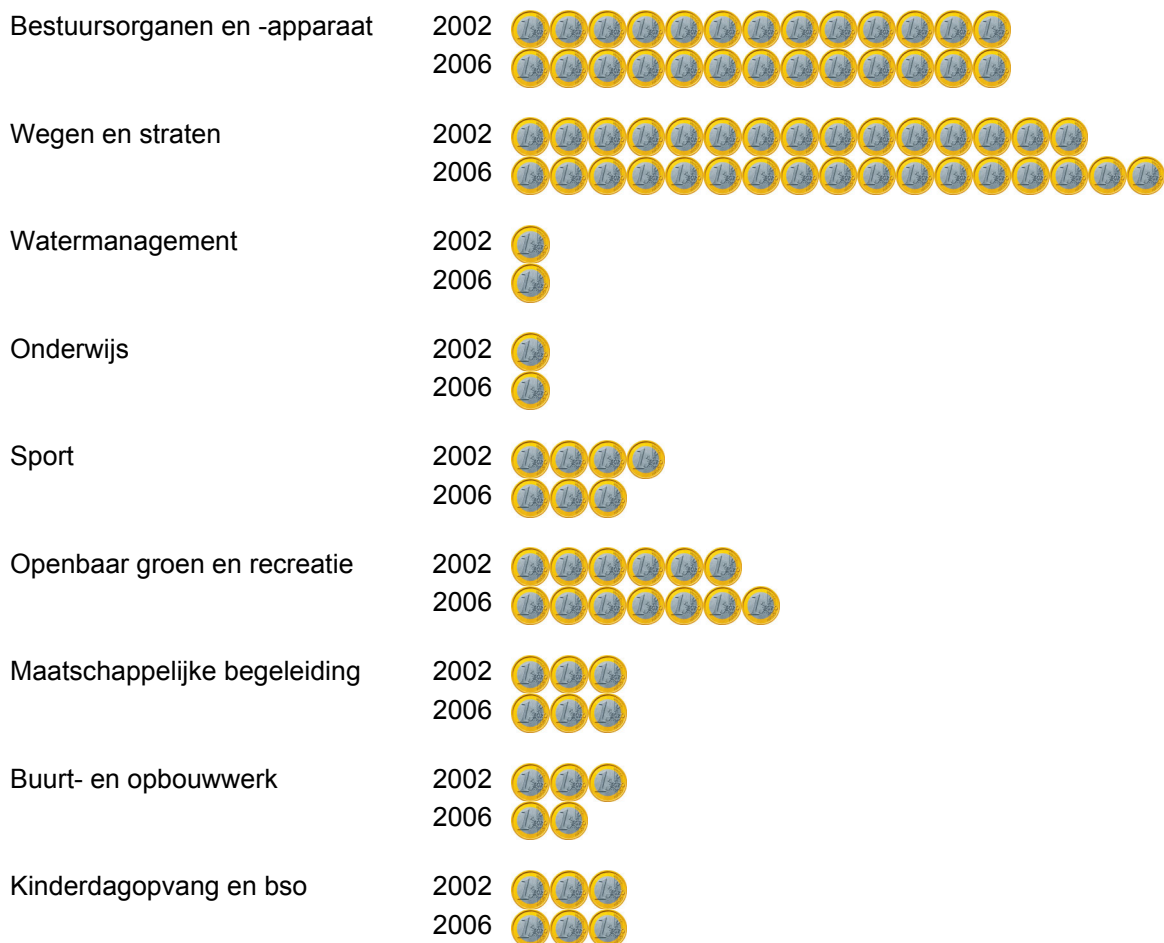
Het nieuwe dagelijks bestuur zou een nieuw convenant moeten sluiten met de bewonersorganisaties, bevattende randvoorwaarden en kaderstellend. De corporaties hebben hun wettelijke taak om er met de bewoners uit te komen, en ze kunnen het convenant tussen deelgemeente en bewoners gebruiken als leidraad. De deelgemeente zou daarna hooguit als ambassadeur mee kunnen gaan naar de Coolsingel.

k) Gemeentelijke diensten

Veel activiteiten moeten komen van de gemeentelijke diensten. Daar is in de vorige collegeperiode door deelgemeenten geprobeerd om constructief een systeem te verzinnen dat ervoor moet zorgen dat ze beter worden bediend. Ik heb daar wel vertrouwen in. Vergeet aan de andere kant ook niet dat gemeentelijke diensten werken met 11 recepten: voor elke deelgemeente een andere manier van werken. Dat is moeilijk te managen. Toch moeten de deelgemeenten slechte gemeentelijke dienstverlening zo hard mogelijk afrekenen. Het is al heel raar dat het een issue is dat gemeentelijke ambtenaren niet (willen) luisteren naar de bestuurders.

l) Financiën

Dat ik vind dat er meer geld naar beheer van de buitenruimte moet, trekt de verdenking aan dat het gaat om bezuinigingen. Dat is niet zo. Er is in feite 800.000 Euro minder beschikbaar dan we dachten, en de deelgemeente leefde altijd op te grote voet. Ik ben ervan overtuigd dat er in mijn visie met een iets kleiner budget méér prestatie op welzijn zal zijn dan in het verleden met het grote budget. De ombuigingen moeten op een verantwoorde wijze plaatsvinden. Voor het verkiezingsprogramma maakte ik het volgende overzicht: (bedragen in mln euro, muntjes staan voor 269.000 euro)*. Ik vond het nogal opvallend dat we eigenlijk maar 10 dingen doen voor de burgers:

* Gebaseerd op de saldi (uitgaven minus inkomsten) van de door het dagelijks bestuur van de deelgemeente voorgestelde begroting 2002. De inkomsten van burgerzaken zijn buiten beschouwing gelaten. Verder is dit gebaseerd op het saldo van de begrotingshoofdstukken 0 t/m 8. Totaal 13,8 miljoen euro.

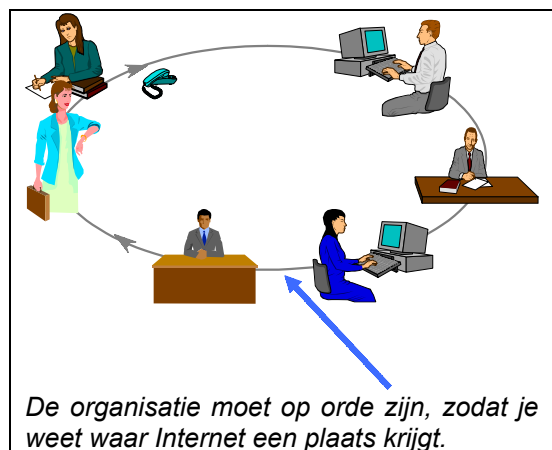
Peuterspeelzalen

2002 2006 (*minder dan 1 muntje*)**m) Nieuwe media**

Ik houd mij nu al een jaar of zeven bezig met steden die "iets willen met Internet". Ook de deelgemeente denkt wat te kunnen hebben aan een Web site. Gelukkig pakken ze het voorzichtig aan. Want het is op zich gemakkelijk om een soort folderkast op het Internet te zetten. Maar wat als burgers gaan e-mailen. Wordt die e-mail ingeboekt? Wat is de interne routing van e-mail (of: wie leest de e-mail als de ontvanger ziek is)? Wat is de status van een online uitspraak van een ambtenaar? Hoeveel tijd moet een ambtenaar inruimen voor online discussies? Hoe wordt de online participatie begeleid? Op 1 maart 2001 heb ik een presentatie voor de deelgemeentelijke voorzitters gegeven over hoe je naar mijn mening om zou moeten gaan met Internet.

Op de eerste plaats moet de organisatie op orde zijn. Procedures zijn bekend en liefst beschreven, er zijn de nodige gestandaardiseerde formulieren, er is een goede werkplanning, er is voldoende personeel, er is een communicatieplan, en er is niet alleen een productencatalogus, maar ook de routing van die producten is bekend en liefst beschreven. Met dat laatste bedoel ik dat bekend is hoe de producten waarmee je iets op Internet wil tot stand komen.

Op de tweede plaats moet men zich realiseren dat het maken van een Web site niets anders is dan een reorganisatie van de bedrijfsvoering. Het doel van de Web site kan dus niets anders zijn dan de organisatie op een hoger plan brengen. Als je dat doel kunt formuleren is er blijkbaar (redenerend vanuit het schema) geconstateerd dat er iets mankeert aan de huidige situatie. Die reorganisatie zal zeker niet de warme interesse hebben van leveranciers van de deelgemeente (incl. gemeentelijke diensten en de diverse instellingen). En ook niet van de burgers.

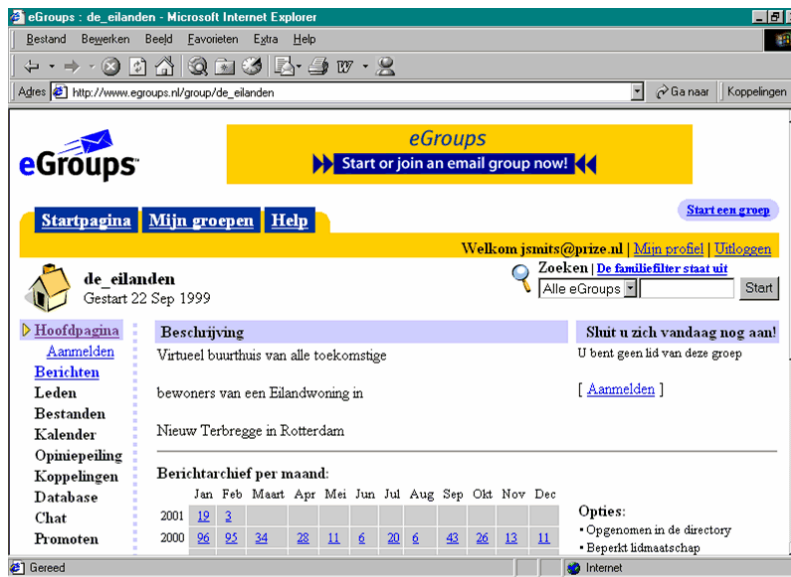
Voorbeeld: burgervragen "rijbewijs verlengen"

- Welke regels gelden rondom een rijbewijs verlengen
- Welke formulieren moeten worden ingevuld (downloaden en ingevuld meenemen)
- Waar moet je zijn?
- Hoe kom je er?
- Openingstijden
- Wachttijden: nu en gemiddeld per dagdeel

Sommige gemeenten denken anno 2002 nog de blits te kunnen maken met persberichten als "we gaan werken aan een Web site". Burgers zijn niet geïnteresseerd in de interne werking van de (deel)gemeente. Burgers hebben vragen en willen antwoord. Als de Web site daar niet aan bijdraagt doe je je werk voor niets. Richt daarom je Web site in als vraaggerichte loketten. Om te voorkomen dat je organisatie meteen knarsend tot stilstand komt door deze nieuwe communicatie, doe je er goed aan alleen die onderdelen van de organisatie te ontsluiten die daarvoor klaar zijn.

Als derde stap moet je je de vraag stellen of een Web site de meest aangewezen oplossing is om de deelgemeentelijke organisatie op een hoger plan te brengen. Er zijn nogal wat alternatieven, zoals betere openingstijden, een tweede locatie op een winkelstrip ergens, betere bereikbaarheid (niet alleen fysiek), (interactieve) teletekst, een CD-ROM abonnement voor raadsleden, instellingen, verenigingen, enz. Ik denk dat de bereikbaarheid van de deelgemeente, waar zo over wordt geklaagd, mede wordt veroorzaakt door een verkeerde organisatie van de telefoons. Alle ambtenaren zijn rechtstreeks bereikbaar, en dat is geen efficiënte manier van werken. Een betere routing van inkomende telefoontjes, met eventueel een fulltime telefonist(e), ondersteund door wat nieuwe techniek, zou naar mijn mening een groot deel van de klachten kunnen oplossen.

En ga niet iets over zitten doen dat er al is. Vorig jaar maart maakte ik de volgende afbeelding van hoe bewoners van Terbregge al lang interactief contact hebben:

En gemeentelijke diensten hadden toen ook al informatie online over wat ze in de deelgemeenten deden:

De vierde stap is het kiezen van een oplossing die zich bewezen heeft. Bij voorkeur sluit je je aan bij de andere deelgemeenten en de gemeente. Het interesseert de burger immers over het algemeen ook niets waar hij in Rotterdam woont. Als hij/zij op de site www.rotterdam.nl is, ligt het voor de hand dat hij/zij daar ook de deelgemeentelijke informatie aantreft.

4. Actieagenda

Ik zal nog even de belangrijkste dingen opsommen waar de deelraad een koers zou moeten bepalen. Dit zijn mijn voorstellen voor actie:

a) Bestuurlijk

- Hoe gaan we interactieve besluitvorming doen? Daarbij moet er een natuurlijke rol zijn van dagelijks bestuurders, deelraadsleden en "leveranciers".
 - *Timing*: deelraad bespreekt richtlijn in september-oktober 2002, dagelijks bestuur komt met voorstel begin 2003

b) Veiligheid

- Hoe kunnen we op korte termijn het contact tussen burger en de buurtagenten verbeteren? Het geloof in de beschermende overheid is hier volgens mij sterk van afhankelijk.
 - *Timing*: deelraad bespreekt richtlijn in mei-juni 2002, dagelijks bestuur komt met voorstel eind 2002
- Hoe kunnen we organisaties op het gebied van onderwijs, kinderopvang, horeca, enz. in staat stellen op voorhand te weten hoe ze aan de veiligheidseisen moeten voldoen?
 - *Timing*: dagelijks bestuur is er al mee bezig. Vinger aan de pols houden. Rapportage dagelijks bestuur september-oktober 2002

c) Straat- en groenonderhoud

- Hoe kan op zo kort mogelijke termijn het onderhoud van straten en groen op peil worden gebracht?
 - *Timing*: deelraad bespreekt in 1^e discussie richtlijn in mei-juni 2002, dagelijks bestuur had probleem al gesignaleerd in 2001, dus verwacht kan worden dat e.e.a. al in Begroting 2003 zal staan, september-november voorstel voor oplossing probleem door dagelijks bestuur, 2^e discussie eind 2002, begin 2003.

d) Algemeen welzijnsbeleid

- De Begroting 2003 kan alleen gaan over prestaties ten behoeve van een duidelijk doel, gericht op een beleidseffect.
 - *Timing*: deelraad bespreekt opdracht aan het dagelijks bestuur in mei-juni 2002, begrotingsbehandeling eind 2002 laat zien hoe ver het dagelijks bestuur is gekomen.
- Welke activiteiten wenst de deelraad? De Begroting 2004 moet de eerste volwaardige begroting ooit worden. Maar tussentijds is er de kwestie van het onderbrengen van de activiteiten van ex-Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand. Pas in de Begroting 2005 zullen meerjarenafspraken met leveranciers aan de orde kunnen zijn.
 - *Timing 1*: deelraad bespreekt het onderbrengen van de activiteiten van ex-Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand in mei-juni 2002. Op basis daarvan wordt een voorlopige bestelling gedaan bij de nieuwe leverancier(s).
 - *Timing 2*: deelraad geeft opdracht over de activiteiten in brede zin aan het dagelijks bestuur in mei-juni 2002. De totstandkoming van de Begroting 2003 is de eerste stap. Dagelijks bestuur presenteert stappenplan eind 2002. In dit plan zal aandacht zijn voor de huisvesting van welzijnsdiensten, en de al dan niet marktconforme prijsstelling daarvan.
 - *Timing 3*: deelraad geeft opdracht over de voorbereiding van de eerste meerjarenafspraken voor 2005-2006 na afloop van de begrotingsbehandeling 2004. Dagelijks bestuur presenteert voorstel februari-maart 2004. Het bestuurscollege 2006-2010 zal pas de eerste meerjarenafspraken die lopen over 3-4 jaar kunnen tekenen.

e) Jeugdbeleid

- Wat wordt de inhoud van het nieuwe jeugdbeleid? Het visiedocument zal in mei-juni 2002 klaar zijn.
 - *Timing*: deelraad bespreekt voorstel in juni-september. Opdracht aan het dagelijks bestuur dit nader uit te werken, maar tegelijk al enkele kleine activiteiten te starten om de belangstelling van de jeugd niet te verliezen. De Begroting 2003 zal al een eerste

uitwerking moeten laten zien. Eind 2002 rapporteert het dagelijks bestuur uitgebreider terug.

f) Opbouwwerk en sociale contacten

- Aan de door mij genoemde activiteiten Opzoomeren, migrantenwerk en bewonersorganisaties wil ik geen acties verbinden. Er vinden allerlei evaluaties plaats, en het is een taak van het dagelijks bestuur om die af te ronden. In het kader van de onduidelijkheid in het algemeen op welzijnsgebied horen we wel hoe alle puzzelstukjes in elkaar passen. De bovenstaande timing is voldoende.

g) Kinderopvang en peuterspeelzalen

- Peuterspeelzalen zijn al aan de orde gekomen als onderdeel van ex-Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand. Opvoedingsondersteuning is een van de puzzelstukjes van een samenhangend welzijnsbeleid.
- Hoe gaan we de Stichting Kinderopvang Hillegersberg-Schiebroek (SKHS) achterlaten na de invoering van de nieuwe Wet Basisvoorziening Kinderopvang? Kwesties zijn o.a. de bruidsschat en de risicoreserve.
 - *Timing:* in de Begroting 2004 moet er al van worden uitgegaan dat de SKHS een zelfstandige onderneming is. Deelraad bespreekt de richtlijn in mei-juni 2002. De Begroting 2003 is cruciaal.
- Hoe denkt de deelgemeente zich op te stellen om kwaliteit en aanbod van kinderopvang en buitenschoolse opvang na 2004 te stimuleren?
 - *Timing:* de deelraad bespreekt richtlijn januari-februari 2003. Dagelijks bestuur presenteert voorstel mei-juni 2003.

h) Maatschappelijk werk en sociaal raadslieden

- De vraag hoe maatschappelijk werk en sociaal raadslieden beter (=doelgerichter, doeltreffender, doelmatiger) de burgers kunnen bedienen is een puzzelstukje in het totale welzijnsveld. Bovenstaande timing is voldoende om actie te krijgen op dit onderwerp.

i) Welzijn en Zorg

- Welzijn en Zorg is een puzzelstukje in het totale welzijnsveld. Geen aparte prioriteit. Wel zijn er actuele kwesties. Hoe denkt de deelraad over Welzijn en Zorg als "blinde vlek"? Zou het dagelijks bestuur in afwachting van een beleidsvisie Welzijn al niet de beschikking moeten hebben over een instrument om een algemene schifting te doen tussen initiatieven die wel en initiatieven die niet ondersteuning verdienen, en eventueel kortlopende projecten reeds te honoreren? Moet de deelgemeente al mee doen aan de pilot voor verbeteringen in de aanmelding van thuiszorg?
 - *Timing:* op 16 mei 2002 is er een deelgemeentelijke conferentie over Welzijn en Zorg. De deelraad bespreekt uitkomsten conferentie in september-oktober 2002, en zal laten weten of de pilot Thuiszorg al dan niet gewenst is. Dagelijks bestuur presenteert voorstel januari-februari 2003, maar zal al eerder eventueel meedoen aan de pilot Thuiszorg.
- Het dagelijks bestuur moet gemeentelijke programma's als Verantwoord Schoon en de uitwerking (z)Onder Dak, als die doorgaan, goed volgen.
 - *Timing:* in november-december 2002 zou de deelraad een presentatie kunnen krijgen van dit soort programma's.

j) Volkshuisvesting

- Wat vindt de deelraad van het convenant dat aan de deelraad ter informatie is gestuurd? Zou er geen nieuw convenant moeten komen met de bewonersorganisaties, bevattende randvoorwaarden en kaderstellend? En zouden de corporaties dat niet als leidraad kunnen gebruiken in hun wettelijke taak om er met de bewoners uit te komen?
 - *Timing:* in mei-juni 2002 spreekt de deelraad zich uit over het bestaande convenant, en of er een nieuw convenant moet komen met de bewoners. Indien er een nieuw convenant moet komen presenteert het dagelijks bestuur een stappenplan voor dat

nieuwe convenant in september-oktober 2002. In februari-maart 2003 presenteert het dagelijks bestuur het convenant zelf, zodat in juni 2003 de corporaties de bouw- en sloopplannen presenteren waar de deelraad al in 2000 om vroeg.

k) Gemeentelijke diensten

- De inkoop van prestaties van de gemeentelijke diensten zijn de verantwoordelijkheid van de dagelijks bestuurders. Als door de deelraad gewenste prestaties in de knel komen zullen dagelijks bestuurders erover worden bevroegd.

l) Financiën

- Geen specifieke actie

m) Nieuwe media

- De communicatie met de bewoners is de verantwoordelijkheid van afzonderlijk de dagelijks bestuurders en de deelraadsleden. Als door de deelraad gewenste prestaties in de knel komen zullen dagelijks bestuurders erover worden bevroegd. Wel kan het zijn dat de nieuwe deelraad specifieke wensen heeft op het gebied van online raadsinformatie.
 - *Timing*: in juni 2002 laat de deelraad weten of ze specifieke wensen heeft. Het dagelijks bestuur presenteert al dan niet een voorstel eind 2002.

5. Samenvatting

- De deelgemeentelijke ambtelijke organisatie is vrijwel op orde. Een enthousiast, goed opgeleid team, dat klaar staat om bewoners, bestuurders en deelraad van dienst te zijn.
- De dagelijks bestuurders en deelraadsleden moeten de wijken in om afspraken te maken met de bewoners over prestaties.
- Elk jaar zitten we onder de Kerstboom in de wetenschap dat de straten en het groen er weer op achteruit zijn gegaan. Dat is onaanvaardbaar.
- Op welzijnsgebied wordt veel geld uitgegeven zonder goede verantwoording.
- Zowel bewoners als de harde werkers in de welzijnssector verdienen duidelijkheid van de deelgemeente. De directies van de leverende instellingen hebben het zelfs nodig ten behoeve van een effectieve bedrijfsvoering.
- Ik wil kwalitatief betere prestaties dan vroeger, onder andere als het gaat om kinderopvang, Opzomereren, migranten, bewonersorganisaties, maatschappelijk werk en sociaal raadslieden.
- Nog dit jaar moeten er goede jeugdactiviteiten komen.
- De failliete boedel van de Stichting Samenlevingsopbouw Noordrand moet goed worden opgelost.
- De Stichting Kinderopvang Hillegersberg-Schiebroek moet goed worden achtergelaten als ze per 1 januari 2004 een zelfstandige onderneming zijn.
- Welzijn en Zorg is een blinde vlek, terwijl er actuele kwesties zijn. Daar moet wat mee gebeuren.
- De deelgemeente heeft een onnodig en mogelijk onwettig convenant met corporaties ter informatie naar de deelraad gestuurd. De deelgemeente moet zich juist aan de kant van de bewoners opstellen.
- Als de corporaties niet meewerken aan de volkshuisvestingsopgave moet het bouw- en sloopprogramma misschien uit de wijkaanpak worden gehaald.

6. Conclusie

Er is véél te doen in onze deelgemeente. Na jaren organiseren en reorganiseren is de ambtelijke ondersteuning er klaar voor. Nu wij nog: bestuurders en deelraad. Het wordt de kunst om als deelraad samen op te trekken, en de bestuurders onze gezamenlijke agenda voor te leggen. Ik heb vanuit mijn ervaringen van de laatste jaren een paar voorzetjes gegeven, maar heb geen illusie dat de volledige deelraad dat juichend zal omarmen. Dat moet ook niet. Laten we er een spannende en constructieve periode van maken. We moeten de burgers eens laten zien dat we ze waar voor hun geld willen geven. Ik heb daar alle vertrouwen in. Voor zover ik het kan beoordelen is de sfeer in de deelraad in ieder geval erg constructief, wat zich heeft vertaald in een brede verdeling van allerlei functies over zowel coalitie en oppositie. Dat doen veel deelgemeenten ons niet na.

En wat verdienen zij?

Beroep, op fulltime basis

Hulpverlenend	Bruto maandloon
Politieagente	€ 1757
Maatschappelijk werkster	€ 2434
Welzijnswerkster	€ 2157
Psychologe	€ 2754

Juridisch/bestuurlijk

P&O-functionaris bij de overheid	€ 2454
P&O-functionaris bij een transportbedrijf	€ 2554
Beleidsmedewerkster bij de overheid	€ 2504
Bedrijfsjuriste	€ 2727
Projectmanager in de ICT	€ 2417
Accountant in de industriële sector	€ 3239
Econoom bij een bank	€ 3163

Pedagogisch

Peuterleidster	€ 1653
Kinderoppas	€ 1675
Onderwijzeres in het basisonderwijs	€ 2186
Docent in het middelbaar onderwijs	€ 2465
Leidinggevende in het middelbaar onderwijs	€ 2888
Sportinstructrice	€ 2459

Dienstverlenend

Serveerster	€ 1522
Huishoudster in een instelling	€ 1344
Schoonmaakster	€ 1381
Stewardess	€ 1815
Restaurantkok	€ 2432

Taalkundig/cultureel

Journaliste, redactrice	€ 2252
Vertaalster	€ 1938
Bibliotheekmedewerkster	€ 1972
Voorlichtster bij een culturele instelling	€ 2299
Copywriter	€ 2369
TV-presentatrice	€ 2797
Cameravrouw	€ 2379
Grafisch vormgeefster	€ 2259
Modeontwerpster	€ 2452
Museummedewerker	€ 1965

Industrieel/agrarisch/transport

Productiemedewerkster	€ 1574
Medewerkster in de land- of tuinbouw	€ 1325
Buschauffeuse	€ 1581

7. Slotwoord

Het lijkt wat simpel gesteld: “ik ben blij dat ik de eindstreep heb gehaald”, en “wat een opluchting dat ik geen portefeuillehouder meer ben”. En dat is ook zo. Ervan afgezien of ik zou zijn benaderd voor een tweede ronde als portefeuillehouder, zouden er natuurlijk omstandigheden te verzinnen zijn waaronder ik het ook echt jammer zou vinden dat ik er niet bij zit. Lieverkoekjes worden echter niet gebakken. En zeker niet bij coalitieonderhandelingen. Daarbij gaat het helemaal niet om een rationele afweging wat het beste voor de deelgemeente is, of wat de kiezer graag zou hebben gezien, maar om vooral niet zelf uit de onderhandelingen te vallen. Want dan zit je 4 jaar in de oppositiebanken, en om begrijpelijke redenen wil geen enkele partij dat graag. Voor de gein toch een hoofdstuk “Lieverkoekjes”.

Uit eigen waarneming en als bestuurskundige kan ik stellen dat er minimaal 2,5 fte (arbeidsplaats) aan bestuurders nodig is in Hillegersberg-Schiebroek. Het maximum zit rond de 3,2 fte (vier portefeuillehouders hebben wat leegloop, dus max. 0,8 fte per persoon). Als je het met 3,2 fte niet kunt rooien zitten er portefeuillehouders te slapen, of delen ze hun werk niet efficiënt in (bijv. vergaderitis). Let er verder op dat voor veel mensen de uitspraak “ik heb het zo druk” gelijk staat met “ik ben heel erg belangrijk”.

Bij de laatste verkiezingen was de VVD nog steeds de grootste partij, op de voet gevolgd door de Onafhankelijke Partij Leefbare Wijk (OPLW). De OPLW doet al 20 jaar mee in de deelgemeente, en hebben vaak heel aardige ideeën over beleid voor de deelgemeente. De VVD samen met OPLW hebben al een meerderheid in de deelraad, maar die is erg mager. Je veroordeelt er de fracties al snel mee tot fractiediscipline. Daarom moet er een derde partij in de coalitie. PvdA en CDA zijn ongeveer even groot. De PvdA heeft verloren bij de verkiezingen, en het CDA flink gewonnen. Uitgaande van de kiezers zou het CDA dus in aanmerking komen voor de plaats in de coalitie. Bijkomend feit is dat hun voorkeurskandidaat Anton Stapelkamp is, die een behoorlijke opleiding, kennis en ervaring heeft. Plus langdurige ervaring in de deelraad, zeker een pré.

Deelraadsverkiezingen 2002

Partij	Stemmen
VVD	5.592
OPLW	5.201
PvdA	3.429
CDA	3.171
GrLi	1.739
D66	1.128
CUSGP	616
	20.876

In dit theoretische scenario zou de OPLW een portefeuillehouder zoeken van buiten de deelraad. Ik heb mensen wel horen filosoferen dat de bezoldiging

van portefeuillehouders het moeilijk maakt om goede mensen te vinden. Dat ligt er maar aan. Men heeft verzonnen dat het baantje in onze deelgemeente rond 60.000 Euro (130.000 gulden) per jaar schuift. En voor 60.000 Euro moet toch wel iemand te vinden zijn die het een paar jaar wil doen? En bovendien de nodige kwaliteiten heeft?

We kunnen een vergelijking maken met andere beroepen en bezoldiging. Daar zijn allerlei tabellen van, maar, waarom niet, laat ik de Margriet van 1 maart 2002 erbij nemen. Daar staat een handige tabel in van salarissen. Bovendien een illustratie dat het vergelijken van professionele marktwaardes doorgedrongen is tot de damesbladen. Dan dringt zich bij mij de conclusie op dat blijkbaar bedoeld is dat gezien de bezoldiging van 60.000 Euro aan een portefeuillehouder van een deelgemeente zekere eisen worden gesteld qua opleiding, (levens)ervaring en achtergrond. Wie denkt dat de beloning wat hoger is gezien het risico van de "schopstoel", moet niet vergeten dat er een wachtregeling is. Portefeuillehouders moeten wat kunnen onder dualisme. Ze moeten stuk voor stuk op jaarbasis een output leveren die 60.000 Euro waard is. Als dat niet lukt moeten we niet bang zijn om portefeuillehouders te wisselen. Want onze burgers verdienen waar voor hun geld.

In een "zakenkabinet" van VVD, OPLW en CDA had ik graag plaatsgenomen. Vier jaar dingen dóen. Maar, nu als deelraadslid ben ik niet ontevreden.

Bijlage: De Markt

In deelgemeentelijke begrotingen staan altijd een paar kengetallen. Voor de visie op Welzijn in ontwikkeling heb ik ooit de volgende cijfers verzameld.

NB: het Rotterdamse Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) deelt de wijk 110-Morgen in bij wat wij kennen als Oud Hillelegersberg, en noemt dat "Hillelegersberg".

Inwoners

Aantal inwoners deelgemeente, verdeeld naar de (CBS) wijken:

Gegevens per 1 januari:		
	2001	
	Aantal	%
<i>Totaal inwoners, wonend in:</i>	40.619	100,0
Schiebroek	16.300	40,1
Kleiwegkwartier	7.590	18,7
Hillelegersberg/110 Morgen	6.958	17,1
(Nieuw) Terbregge	2.220	5,5
Molenlaankwartier	7.551	18,6

Aantal woningen deelgemeente, verdeeld naar (CBS) wijken:

Gegevens per 1 januari:		
	2001	
	Aantal	%
<i>Totaal aantal woningen, waarvan in:</i>	19.328	100,0
Schiebroek	7.962	41,2
Kleiwegkwartier	3.784	19,6
Hillelegersberg/110 Morgen	3.230	16,7
(Nieuw) Terbregge	939	4,9
Molenlaankwartier	3.413	17,7

Leeftijd

Aantal inwoners deelgemeente, verdeeld naar leeftijdscategorie:

Gegevens per 1 januari:				
	1996		2001	
	Aantal	%	Aantal	%
Totaal inwoners, waarvan tussen:	38.693	100,0	40.619	100,0
0 – 14 jr.	6.034	15,6	7.021	17,3
15 – 24 jr.	3.718	9,6	3.865	9,5
25 – 34 jr.	5.347	13,8	5.853	14,4
35 – 49 jr.	8.529	22,0	8.887	21,9
50 – 64 jr.	5.706	14,7	6.554	16,1
65 – 79 jr.	6.337	16,4	5.470	13,5
80+ jr.	3.022	7,8	2.969	7,3

NB: voorspelling van het COS in het raadsvoorstel bij de voortgangsrapportage integraal jeugdbeleid van 26 oktober 1999: in 1998 25,2% jeugd, verwachting 2011 is 30,0%. Voor heel Rotterdam stijging van 6,4% naar 7,5%.

Gezinssamenstelling

Aantallen thuiswonende kinderen, verdeeld naar (CBS) wijken:

Gegevens per 1 januari:		
	2001	
	Aantal	% van totaal aantal wijkbewoners
<i>Totaal aantal thuiswonende kinderen, waarvan in:</i>	9.986	24,6
Schiebroek	4.014	24,6
Kleiwegkwartier	1.775	23,4
Hillegersberg/110 Morgen	1.604	23,1
(Nieuw) Terbregge	657	29,6
Molenlaankwartier	1.936	25,6

Aantallen één-ouder gezinnen met kinderen, verdeeld naar (CBS) wijken:

Gegevens per 1 januari:		
	2001	
	Aantal	% van totaal aantal wijkbewoners
<i>Totaal aantal één-ouder gezinnen met kinderen, waarvan in:</i>	1.813	4,5
Schiebroek	901	5,5
Kleiwegkwartier	343	4,5
Hillegersberg/110 Morgen	313	4,5
(Nieuw) Terbregge	88	4,0
Molenlaankwartier	168	2,2

Aantallen twee-ouder gezinnen met kinderen, verdeeld naar (CBS) wijken:

Gegevens per 1 januari:		
	2001	
	Aantal	% van totaal aantal wijkbewoners
<i>Totaal aantal twee-ouder gezinnen met kinderen, waarvan in:</i>	1.813	9,7
Schiebroek	1.395	8,6
Kleiwegkwartier	740	9,7
Hillegersberg/110 Morgen	616	8,9
(Nieuw) Terbregge	304	13,7
Molenlaankwartier	869	11,5

Aantallen alleenstaanden, verdeeld naar (CBS) wijken:

Gegevens per 1 januari:		
	2001	
	Aantal	% van totaal aantal wijk-bewoners
<i>Totaal aantal alleenstaanden, waarvan in:</i>	12.859	31,7
Schiebroek	5.543	34,0
Kleiwegkwartier	2.574	33,9
Hillegersberg/110 Morgen	2.465	35,4
(Nieuw) Terbregge	382	17,2
Molenlaankwartier	1.895	25,1

Etniciteit

Bevolking naar etniciteit als percentage van het totaal aantal inwoners:

Gegevens per 1 januari 2001									
	Sur.	Ant.	Kaapv.	Turken	Marok.	N.Med.	Ned.	Over.	Totaal
<i>Percentage inwoners per etnische groep in:</i>									
Schiebroek	4,0	1,6	1,2	3,1	4,2	2,1	68,6	15,3	16.300
Kleiwegkwartier	2,0	0,7	0,5	0,8	0,4	1,3	79,7	14,7	7.590
Hillegersberg/110 Mrgn	3,1	1,0	0,5	1,2	2,6	2,1	71,2	18,3	6.958
(Nieuw) Terbregge	4,0	0,5	0,3	0,9	0,4	1,1	80,6	12,3	2.220
Molenlaankwartier	0,5	0,6	0,1	0,2	0,1	0,9	77,4	20,2	7.551
<i>Hillegersberg-Schiebroek (vergl.)</i>	2,8	1,1	0,7	1,7	2,2	1,7	73,4	16,4	40.619
<i>Rotterdam (vergl.)</i>	8,6	3,0	2,5	7,0	5,3	2,9	55,2	15,6	595.389

Legenda: Sur.: Surinamers, Ant.: Antillianen en Arubanen, Kaapv.: Kaapverdianen, Marok.: Marokkanen, N.Med.: Noord-Mediterranen (Grieken, Italianen, Portugezen, Spanjaarden en (voormalige) Joegoslaven), Ned.: Nederlanders, Over.: Overige allochtonen uit zowel arme als rijke landen

Aantallen inwoners van niet-Nederlandse afkomst, verdeeld naar (CBS) wijken:

Gegevens per 1 januari:		
	2001	
	Aantal	% van totaal aantal inwoners
<i>Totaal inwoners van niet-Nederlandse afkomst, waarvan in:</i>		
Schiebroek	5.121	31,4
Kleiwegkwartier	1.543	20,3
Hillegersberg/110 Morgen	2.002	28,8
(Nieuw) Terbregge	430	19,4
Molenlaankwartier	1.706	22,6
<i>Hillegersberg-Schiebroek (vergl.)</i>	10.802	26,6
<i>Rotterdam (vergl.)</i>	266.814	44,8

Per leeftijdscategorie als percentage van het totaal aantal wijkbewoners (alleen Surinamers, Antillianen, Arubanen, Kaapverdianen, Turken, Marokkanen, Noord-Mediterranen):

Gegevens per 1 januari 2001								
	0-14	15-24	25-34	35-49	50-64	65-79	80+	Totaal
Percentage inwoners in:								
Schiebroek	4,7	3,3	3,6	2,9	1,3	0,3	0,0	16,1
Kleiwegkwartier	1,1	0,9	1,7	1,2	0,5	0,1	0,0	5,7
Hillegersberg/110 Mrgn	3,1	2,1	2,6	1,8	0,6	0,2	0,0	10,4
(Nieuw) Terbregge	2,5	0,6	2,1	1,5	0,4	0,0	0,0	7,1
Molenlaankwartier	0,9	0,3	0,3	0,5	0,3	0,1	0,0	2,4
Hillegersberg-Schiebroek (vergl.)	2,9	2,0	2,4	1,9	0,8	0,2	0,0	10,1